Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

STUDENTEN
STATUSHOUDERS
UITSTROOM GGZ
EERLIJKE
VERDELING
HUISVESTING
AANDACHTS-
GROEPEN

PROGRAMMA EEN THUIS VOOR IEDEREEN

URGENTIE
WONEN & ZORG
PREVENTIE
DAKLOZE MENSEN
ARBEIDS-
MIGRANTEN

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Dit rapport is een uitgave van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, in samenwerking met brancheverenigingen van woningcorporaties Aedes, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de G4, de G40, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Inhoudsopgave

Inleiding 5

Aanpak op hoofdlijnen 9

Actielijn 1 Voldoende woonruimte 13

Actielijn 2 Evenwichtige verdeling over alle gemeenten 21

Actielijn 3 Combineren wonen, zorg, welzijn en werk 27

Actielijn 4 Preventie 33

Sturing, ondersteuningsstructuur, financiën en planning 39

Interbestuurlijk programma 39

Monitoring 40

Ondersteuningsstructuur 41

Financiële middelen 42

Planning 44

Bijlage 1 47

Fronik Boerderij (Zaandam)
De Fronik Boerderij was enige jaren geleden in verval geraakt. Om de boerderij te redden sloegen Stichting Fronik Buurtboerderij, Stadsherstel Amsterdam, De Heeren van Zorg en gemeente Zaanstad de handen ineen en kwamen met het initiatief om een woonboerderij met zelfstandige woonruimte voor jongvolwassenen met een autistische beperking op te zetten. De Fronik Boerderij heeft naast het woongedeelte ook een gemeenschappelijke ruimte. Ook bezoekers van de buurtboerderij kunnen gebruikmaken van deze ruimte. In de hoge ruimte is ook kantoorruimte gerealiseerd voor de begeleiders van De Heeren van Zorg.

Foto: Aart fotografie

Inleiding

Voor steeds meer mensen is het moeilijk een passende woning te vinden. Sommige mensen hebben nog minder kansen, omdat ze zich in een kwetsbare situatie bevinden. Zij zijn vaak afhankelijk van extra zorg of begeleiding, of zij moeten hun leven (opnieuw) opbouwen. Het gaat om mensen die dak- en thuisloos zijn, die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling, statushouders en diverse groepen mensen met sociale of medische urgentie, waaronder slachtoffers van huiselijk geweld. Deze mensen hebben niet alleen een dak boven hun hoofd nodig, vaak hebben zij ook behoefte aan zorg en ondersteuning. Daarnaast zijn arbeidsmigranten soms gehuisvest onder erbarmelijke omstandigheden of betalen zij torenhoge huren. En studenten zitten dringend verlegen om meer studentenwoningen. Bij huishoudens met kinderen beïnvloedt de huisvestingsproblematiek vaak ook het ontwikkelperspectief van deze kinderen. De situatie wordt nog nijpender door de komst van mensen uit Oekraïne.

Al deze mensen noemen we 'aandachtsgroepen' op de woningmarkt. Op dit moment verdringen zij elkaar en concurreren zij met regulier woningzoekenden om de schaarse betaalbare woningen. De leefbaarheid in sommige buurten en wijken staat steeds meer onder druk door ongelijke verdeling van de huisvesting binnen gemeenten en tussen gemeenten onderling. Ook komt de benodigde zorg en ondersteuning nog onvoldoende tot stand waardoor zelfstandig wonen wordt belemmerd. Gemeenten zijn soms terughoudend bij de huisvesting omdat zij tekorten ervaren bij de uitvoering van gedecentraliseerde taken zoals de jeugdzorg en Wmo, of vanwege verzet uit de buurt. Deze constateringen komen op indringende wijze naar voren in het rapport 'Een thuis voor iedereen' (d.d. 8 juli 2021). [1]

Doel van het programma

Het programma 'Een thuis voor iedereen' heeft als doel te zorgen voor **voldoende betaalbare woningen voor alle aandachtsgroepen, met een evenwichtige verdeling over gemeenten en met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding.**

Om dit doel te realiseren maken rijk, provincies, gemeenten en corporaties afspraken over bouw, toewijzing en ondersteuning. Specifiek gaat het om:

- Afspraken die ertoe leiden dat er tot en met 2030 in totaal 900.000 woningen worden gebouwd, waarvan 350.000 huur- en koopwoningen voor mensen met een middeninkomen en 250.000 sociale huurwoningen (2/3 betaalbaar wonen). Dit laatste met oog voor de behoefte aan passende woningen voor mensen met een laag inkomen, waaronder aandachtsgroepen zoals dak- en thuisloze mensen en statushouders;
- Het toewerken naar meer balans in de woningvoorraad, met een streven naar 30 procent sociale huurwoningen. Dit betekent dat bij de nieuwbouw van sociale huurwoningen, gemeenten met minder dan 30 procent sociale huur, in de bestaande woningvoorraad moeten bijdragen aan dit streven. Gemeenten die al (ruim) boven het streven zitten, kunnen minder sociale huurwoningen bouwen. Voor het bouwen van betaalbare woningen kunnen zij zich concentreren op middeninkomens;
- Prestatieafspraken waarbij in iedere regio gekomen wordt tot een betere balans in de woningvoorraad, wat gemonitord zal worden. Gemeenten moeten in het uiterste geval gehouden kunnen worden aan het toewerken naar het streven naar meer evenwicht en daartoe krijgen provincies een wettelijke interventiemogelijkheid.

Aangaande de huisvesting van aandachtsgroepen binnen gemeenten

- Het opstellen van een integrale woonzorgvisie door iedere gemeente voor alle aandachtgroepen en ouderen;

1 'Een thuis voor iedereen' - Adviesrapport interbestuurlijke werkgroep versterking beleid huisvesting aandachtsgroepen | Rapport | Woningmarktbeleid

- → Het opstellen van een verordening door alle gemeenten, waarmee zij met voorrang woningen toewijzen aan dak- en thuisloze mensen, uitstromers uit intramurale instellingen en sociaal en medisch urgenten;
- → Het inrichten van een ondersteuningsstructuur om lokaal en regionaal te helpen bij de invulling van de opgave;
- → Mocht blijken dat ondanks bovenstaande aanpak er gemeenten zijn die zich blijven onttrekken aan deze afspraken, dan zal het ministerie van BZK een percentage vastleggen dat als norm gaat gelden voor toewijzing aan specifieke aandachtsgroepen.

Aandachtsgroepen in het programma Een thuis voor iedereen
De omvang van de aandachtsgroepen is vaak lastig te bepalen doordat cijfers moeilijk beschikbaar zijn, definities niet altijd eenduidig zijn en mensen regelmatig gerekend kunnen worden tot meerdere groepen. We maken het volgende onderscheid tussen de aandachtsgroepen.

Huisvesting, zorg en ondersteuning
Aandachtsgroepen waar we ons primair op richten, hebben vaak behoefte aan een betaalbare[2] sociale huurwoning met daarnaast ondersteuning en zorg.

- Mensen met **sociale en/of medische urgentie** onder wie mensen die **dak- en thuisloos** dreigen te worden, mensen die rolstoelafhankelijk zijn of een lichamelijke, verstandelijke, zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid hebben, sekswerkers die willen stoppen en in een andere omgeving willen wonen, remigranten-gezinnen met de Nederlandse nationaliteit die na terugkeer naar Nederland dakloos zijn. Gemeenten bepalen op dit moment wie er urgentie krijgt en dat kan per gemeente verschillen. Wel zijn gemeenten verplicht om – indien zij een urgentieregeling opstellen – mensen uit de vrouwenopvang en mantelzorgers of -ontvangers op te nemen in een dergelijke urgentieregeling.
- De **statushouders** (2021: 24.500).
- De **uitstroom van mensen uit een intramurale instelling**. Van de naar schatting 32.000 **dak- en thuisloze** volwassenen (cijfers van het CBS) stroomt een deel na verblijf in de maatschappelijke opvang uit naar huisvesting. Daarnaast zijn er bijna 5.000 dak- en thuisloze jongeren onder de 18 jaar met veelal een verleden in de jeugdzorg. Er zijn jaarlijks circa 8.000 vrouwen en 3.300 kinderen die gebruikmaken van een opvangplek in de vrouwenopvang. Jaarlijks stromen circa 3.000 mensen, op basis van een indicatie beschermend wonen, uit een instelling. Verder verlaten naar schattig jaarlijks 20.000 mensen, na een straf van meer dan 2 weken, de gevangenis en stromen er mensen uit tbs-instellingen of uit overige klinische forensische zorg, van wie een deel geen woonruimte heeft om naar terug te keren.

Accent op woonruimte
De volgende aandachtsgroepen hebben vaak minder tot geen behoefte aan zorg en ondersteuning, wel hebben zij specifieke woonwensen. Voor deze groepen zijn ook aanvullende programma's.

- Ruim 500.000 **arbeidsmigranten**, met de verwachting dat dit aantal de komende jaren door vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt zal toenemen.
- Zo'n 500.000 uitwonende (deels internationale) **studenten**.
- Naar schatting 60.000 – 70.000 mensen die - in termen van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) - deel uitmaken van een van de culturele groepen waarbij de **woonwagen** onderdeel is van de culturele identiteit.

2 Huishoudens uit aandachtsgroepen hebben vaak een inkomen dat onder de inkomensgrens voor passend toewijzen valt. Passend toewijzen voorkomt dat huishoudens een te dure woning krijgen toegewezen die ze niet kunnen betalen. De woningcorporatie moet ervoor zorgen dat bij ten minste 95% van de woningen die zij aan huurtoeslaggerechtigde huishoudens toewijzen, de huur onder de zogenaamde aftoppingsgrens ligt. Voor een- en tweepersoonshuishoudens is dit € 633,25 per maand (2022). Voor drie- en meerpersoonshuishoudens is dit € 678,66. Voor een deel van de huishoudens uit aandachtsgroepen geldt dat zij op basis van hun inkomen maximaal een woning tot aan de zogenaamde kwaliteitskortingsgrens van €442,46 per maand (2022) kunnen betalen.

Ouderen
Voor **ouderen** geldt dat het om een zeer grote groep mensen gaat die bovendien door vergrijzing snel toeneemt. Het aantal 75-plussers stijgt van 1,4 miljoen in 2020 naar 2,6 miljoen in 2040. Gegeven deze grote opgave wordt er een apart programma 'Wonen en zorg voor ouderen' ingericht.

De ministeries van BZK, VWS, SZW, JenV en OCW, de VNG, het IPO en Aedes pakken samen de huisvestingsproblematiek van aandachtsgroepen op. Het programma legt hiermee het brede fundament voor het verbeteren van de huisvesting voor kwetsbare mensen en mensen die hun leven (opnieuw) willen opbouwen. Diverse acties uit dit programma, zoals het invoeren van integrale woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen, zijn ook ondersteunend voor studenten, arbeidsmigranten en woonwagenbewoners. Gezien de specifieke behoeften van studenten en arbeidsmigranten worden via het landelijk actieplan studentenhuisvesting en de uitwerking van de aanbevelingen van de commissie Roemer specifieke acties in gang gezet. Bij de huisvesting van buitenlandse studenten hebben onderwijsinstellingen een betrokkenheid. Hetzelfde geldt voor werkgevers bij de huisvesting van arbeidsmigranten.

Aanpak huisvesting arbeidsmigranten
Om misstanden bij arbeidsmigratie tegen te gaan, voert het kabinet de aanbevelingen uit het rapport van Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (Commissie Roemer) uit. Deze aanbevelingen richten zich, waar het huisvesting betreft, op:
(a) zorgen voor verbeterd gemeentelijk instrumentarium en ondersteuning van gemeenten
(b) zorgen voor meer huisvesting
(c) zorgen voor betere huisvesting en
(d) verminderen van de afhankelijke positie voor de huisvesting.

Onderdeel b loopt mee in het programma Een Thuis voor iedereen, via de actielijnen voldoende woonruimte en evenwichtige verdeling en met de woonzorgvisies waarmee gemeenten ook de behoefte aan huisvesting voor arbeidsmigranten in kaart brengen.
Het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap geeft gemeenten een verbeterd instrumentarium om op te treden tegen ondermaatse huisvesting, maakt het mogelijk dat gemeenten straks kwaliteitseisen kunnen stellen aan verhuurders van huisvesting arbeidsmigranten én introduceert een eis dat arbeidsmigranten straks een zelfstandig en schriftelijk contract krijgen voor de huisvesting. Tot slot verbeteren we de huurpositie door het vormgeven van een doelgroepcontract. Dit loopt mee in een breder wetsvoorstel rondom Tijdelijke Verhuur.

Een ander belangrijk instrument dat voortkomt uit de aanbevelingen van de Commissie Roemer is de invoering van een verplichte certificering van uitzendbureaus die naast de werkgever soms ook de huisvester van arbeidsmigranten zijn. In het stelsel van verplichte certificering voor uitzendbureaus, dat door SZW wordt uitgewerkt, worden waarborgen opgenomen voor deugdelijke huisvesting van werkenden, waaronder arbeidsmigranten.

Landelijk Actieplan Studentenhuisvesting
Ieder jaar starten er duizenden nieuwe studenten met hun opleiding aan een hogeschool of universiteit. Het merendeel van de Nederlandse studenten gaat tijdens de studie voor het eerst op zichzelf wonen. Studenten hebben nog steeds grote moeite met het vinden van geschikte huisvesting. Deze situatie leidt voor zowel nationale als internationale studenten tot onwenselijke situaties. Gemeenten, onderwijsinstellingen, huisvesters (woningcorporaties en particuliere verhuurders), studenten en het rijk (ministeries van OCW en BZK) werken daarom samen om oplossingen te vinden voor het kamertekort. Het Actieplan studentenhuisvesting 2018-2021 krijgt daartoe een vervolg. Met dit actieplan wordt uitvoering gegeven aan de motie Geurts c.s die de regering verzoekt om met een nieuw actieplan studentenhuisvesting te komen. Het nieuwe actieplan verschijnt rond de zomer.

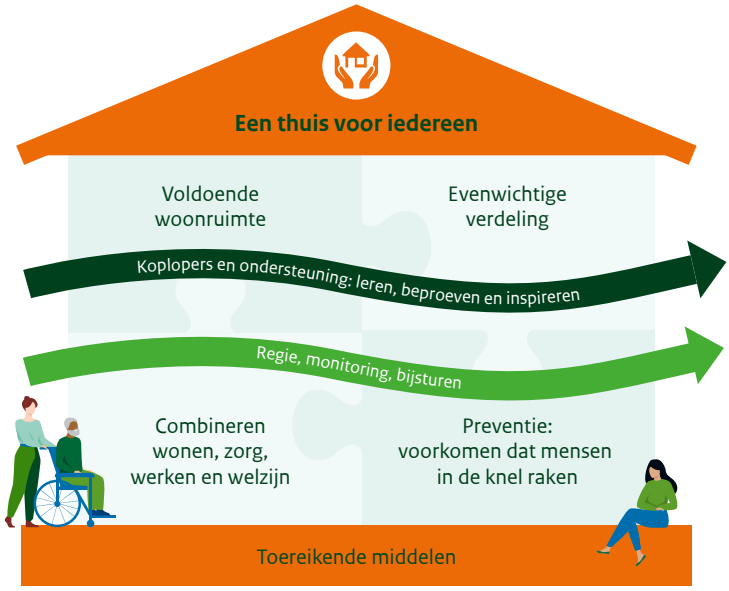

Flexwoning Karekietpark (Purmerend)
Woonconcept in Purmerend met flexwoningen voor verschillende aandachtsgroepen waaronder zorg, spoedzoekers en economisch daklozen.

Foto: Lisette Prins

Aanpak op hoofdlijnen

Er zijn veel partijen betrokken bij de huisvesting van aandachtsgroepen, op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Lang is gedacht dat de optelsom van alle gedecentraliseerde keuzes als vanzelf zou leiden tot een huis voor iedereen. Dat blijkt helaas niet het geval. Het tekort aan geschikte woningen leidt tot concurrentie tussen aandachtsgroepen, verdringing van mensen op de wachtlijst met negatieve gevolgen voor de leefbaarheid en het draagvlak. Het is daarmee dus zelfversterkend. Om dit te doorbreken vraagt de huisvesting van aandachtsgroepen dan ook om duidelijkere sturing en regie op de bouwopgave en de verdeling en ondersteuning van aandachtsgroepen. Dat doen we met dit programma langs vier actielijnen.

Schematische weergave verbetering huisvesting aandachtsgroepen

1. Voldoende betaalbare en passende woningen

De toegankelijkheid van de woningmarkt voor middeninkomens, starters, lagere inkomens en mensen uit aandachtsgroepen staat onder druk. Deze actielijn is gericht op de realisatie van betaalbare woningen, het beter benutten van bestaand vastgoed en het borgen dat woningen aan aandachtsgroepen worden toegewezen. De realisatie van sociale nieuwbouw en transformatie van bestaand vastgoed verloopt voor het grootste deel via het programma 'Woningbouw'.
In dat programma is onder meer het volgende aangegeven:

- → Het versnellen van de woningbouw met als doel de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030 en het bereiken van 100.000 woningen per jaar in deze kabinetsperiode. Er wordt gestuurd op wat wordt gebouwd, voor wie wordt gebouwd en waar wordt gebouwd, passend bij de woonwensen en -behoeftes van mensen.
- → Van de in totaal 900.000 woningen is tweederde betaalbaar, waarvan 350.000 huur- en koopwoningen voor mensen met een middeninkomen. Het streven dat corporaties tot en met 2030 in totaal 250.000 nieuwe sociale huurwoningen bouwen, met oog voor de behoefte aan passende woningen voor mensen met een laag inkomen, waaronder aandachtsgroepen als dak- en thuisloze mensen en statushouders.

Met het programma ‘Een thuis voor iedereen’ voegen we hieraan het volgende toe:

- → Alle gemeenten gaan verordeningen opstellen waarmee zij met voorrang dak- en thuisloze mensen, mensen die uitstromen uit een intramurale instelling en mensen met sociale of medische urgentie gaan huisvesten.
- → Er komen eenduidige definities van de verschillende aandachtsgroepen die dienen als basis voor woonzorgvisies en verordeningen voor woningtoewijzing.
- → Er komt een integrale monitor waarmee de realisatie van de woonbehoefte van aandachtsgroepen wordt gevolgd.
- → Mocht blijken dat er gemeenten zijn die zich blijven onttrekken aan hun eerlijke deel bij de huisvesting van aandachtsgroepen, dan legt het ministerie van BZK bij wet een percentage vast dat als norm gaat gelden voor toewijzing aan specifieke aandachtsgroepen. De mogelijkheid hiertoe wordt opgenomen in het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

2. Evenwichtige verdeling over alle gemeenten

Er is een nieuwe balans nodig in de woningvoorraad van gemeenten. Grote steden hebben vaak een hoger aandeel sociale huurwoningen dan omliggende gemeenten. En andersom hebben omliggende gemeenten meer woningen voor mensen met een midden- of hoger inkomen. Door de concentratie van sociale huurwoningen en de huisvesting van aandachtsgroepen, staat op sommige plekken de leefbaarheid onder druk. Een betere balans is nodig.

- → We werken toe naar een meer evenwichtige verdeling met een streven naar 30 procent sociale huurwoningen in de woonvoorraad.
- → Via de regionale woningbouwprogrammering wordt de nieuwbouw van sociale huurwoningen zo ingepland dat wordt toegewerkt naar dit streven. Dit betekent dat gemeenten met minder dan 30 procent sociale huur in de bestaande woningvoorraad moeten bijdragen aan dit streven. Gemeenten die al (ruim) boven de 30 procent zitten kunnen minder sociale huurwoningen bouwen en zich, ten aanzien van het bouwen van betaalbare woningen, concentreren op middeninkomens.
- → Bij het maken van woondeals wordt rekeninggehouden met gemeenten waar het toegroeien naar 30 procent evident niet logisch of haalbaar is
- → We gaan ervan uit dat, via het maken van prestatieafspraken in iedere regio, er wordt gekomen tot een betere balans in de woningvoorraad. Dit monitoren wij ook.
- → Gemeenten moeten in het uiterste geval gehouden kunnen worden aan het toewerken naar het streven naar meer evenwicht. Daartoe krijgen provincies een wettelijke interventiemogelijkheid.

3. Combineren van wonen, zorg, welzijn en werk

Het bestaand instrument van woonzorgvisies wordt verbreed en krijgt betrekking op alle aandachtsgroepen. De woonzorgvisies maken helder wat mensen uit de aandachtsgroepen nodig hebben aan zowel huisvesting als aan ondersteuning. Deze opgaven worden zo goed als mogelijk gekwantificeerd. De woonzorgvisies vormen de basis voor gemeenten om op lokaal niveau bindende wederkerige afspraken te maken met woningcorporaties, particuliere verhuurders, zorgaanbieders/ zorgkantoren en andere partijen in het fysiek en sociaal domein, over de prestaties die geleverd moeten worden om aan de woon- en zorgbehoeften te voldoen.

- → Vanuit het programma werken we met koploperregio’s aan brede woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen, waarmee zowel de woon- en bouwopgave als de opgave voor het sociaal domein (zorg, welzijn etcetera) in kaart wordt gebracht. Streven is in Q4 2022 de eerste brede woonzorgvisies af te hebben.
- → In 2023 werken alle gemeenten integrale woonzorgvisies uit met een coördinerende rol van provincies in het regionale afstemmingsproces. In Q4 2023 hebben alle gemeenten een woonzorgvisie.
- → De gemeentelijke taak voor het opstellen van woonzorgvisies en de coördinerende rol van provincies krijgt een wettelijke verankering via het wetsvoorstel dat is gericht op het versterken van de regie op de volkshuisvesting. Beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2024.

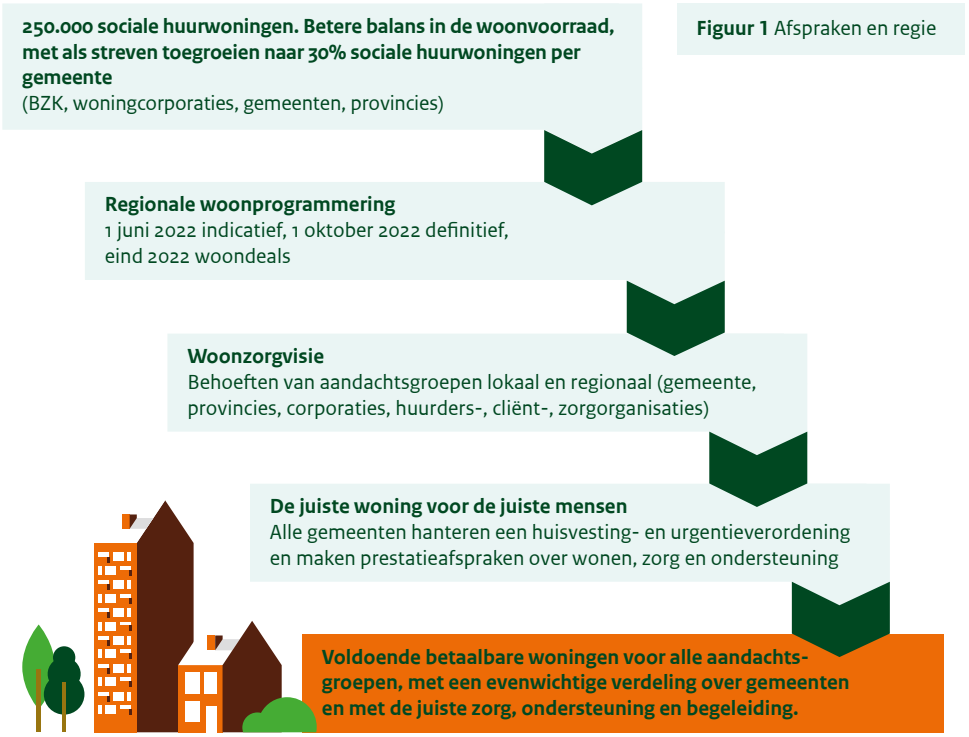
4. Inzet op preventie

Voorkomen waar mogelijk dat mensen problemen krijgen met huisvesting, is zowel voor de betrokkene als voor de maatschappij als geheel winst. Het voorkomen van dakloosheid heeft hierbij prioriteit. Bij deze actielijn hoort ook de brede schuldenaanpak, participatie, inburgering, de zorg voor veiligheid en bovenal de zorg voor kwetsbare jongeren, zodat zij een goede start op de woningmarkt kunnen maken. Hierbij wordt, gelet op de specifieke opgaven in kwetsbare gebieden, de verbinding gelegd met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Afspraken en regie

Dit programma sluit voor de regie aan bij het programma Woningbouw en bouwt hierop voort:

- Met wederkerige prestatieafspraken wordt invulling gegeven aan de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, waarvan 350.000 woningen voor mensen met een middeninkomen en 250.000 sociale huurwoningen van corporaties. Dit is opgeteld tweederde betaalbaar, zoals afgesproken in het regeerakkoord.
- Op 1 juni 2022 zijn de indicatieve prestatieafspraken per provincie gereed, vanaf 1 oktober zijn de definitieve prestatieafspraken gereed en eind 2022 zijn deze afspraken ingebed in regionale woondeals met gemeenten.
- Onderwerp van gesprek aan de regionale woondealtafel is de verdeling van de sociale huurvoorraad en het streven dat elke gemeente toegroeit naar tenminste 30 procent sociale huur in de woonvoorraad. Bij het maken van de woondeals houden we rekening met gemeenten waar het toegroeien naar 30 procent evident niet logisch of haalbaar is.
- In de woonzorgvisie maken gemeenten zichtbaar wat de behoefte is aan huisvesting van aandachtsgroepen en wat aan ondersteuning. De woonbehoefte krijgt een vertaling in de woningbouwprogrammering. De lokale prestatieafspraken worden verbreed zodat naast afspraken over wonen ook in de levering van zorg- en ondersteuning wordt voorzien.
- Provincies toetsen of de som van de gemeentelijke woonzorgvisies optelt tot de behoefte binnen de provincie. Ook toetsen zij of de regionale opgave aannemelijk is en de beoogde woonprogrammering passend is gegeven de landelijke, provinciale en regionale opgave. Als dat niet zo is, dan bespreken het rijk, de provincie en de gemeenten de benodigde aanpassingen zodat wel aan de verschillende opgaven wordt voldaan. De provincie krijgt de wettelijke mogelijkheden bij te sturen, mocht dat nodig zijn.
- Om mensen die dak- en thuisloos zijn, die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling en mensen met sociale of medische urgentie met voorrang te kunnen huisvesten, legt de gemeente dit vast in een huisvestings- of urgentieverordening.

Figuur 1 Afspraken en regie

Governance en betrokken partijen

- Op rijksniveau coördineert de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het programma en is daarnaast verantwoordelijk voor de eerste twee actielijnen.
  Voor actielijn 3 (woonzorgvisies) heeft hij een gedeelde verantwoordelijkheid met de bewindspersoon van vws. Actielijn 4 bestaat uit diverse maatregelen waarbij de verantwoordelijkheid per maatregel is aangegeven.
- De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van specifieke acties blijft bij de afzonderlijke departementen, provincies, gemeenten en stakeholders. Zij werken als ´één overheid´ samen, conform de voorstellen van de studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen.[3]
- Gemeenten, provincies, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties hebben behoefte aan meer kennis, expertise en capaciteit om de doelen uit het voorliggende programma te realiseren. Daarom werken we gezamenlijk aan een brede ondersteuningsstructuur. De ondersteuning is erop gericht om het fysieke domein (woningbouw) en het sociale domein regionaal en lokaal te verbinden en de nieuwe werkwijze te ondersteunen.
- Een interbestuurlijk programmateam zorgt voor de uitvoering. Minstens twee keer per jaar wordt de voortgang besproken in een bestuurlijk overleg en twee keer per jaar wordt de Tweede Kamer geïnformeerd.

3 Eindrapport studiegroep IFV - Als één overheid slagvaardig de toekomst tegemoet! | Rapport | Overheid van nu

Actielijn 1
Voldoende woonruimte

Opgave
Het rapport 'Een thuis voor iedereen' geeft een alarmerend beeld van de huisvestingsmogelijkheden voor aandachtsgroepen. Door een gebrek aan betaalbare woningen blijven mensen te lang in dure noodopvang of een ggz-instelling of zijn dak- en thuisloos. Het woningtekort raakt veel mensen die daardoor ook op andere levensdomeinen in de knel komen en aanspraak doen op steun van de overheid. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen worden steeds langer, soms zeven jaar of meer. Reguliere woningzoekenden en mensen uit aandachtsgroepen verdringen elkaar om de schaars beschikbare en betaalbare woningen. Daarbij concurreren mensen uit diverse aandachtsgroepen ook onderling met elkaar en wordt de druk op de woningmarkt voor regulier woningzoekenden te hoog. Het realiseren van betaalbare woonruimten is vaak financieel minder aantrekkelijk dan de bouw van vrijesector woningen. De lage huren die gerekend kunnen worden, maken de exploitatie vaak onrendabel.

Om uit deze groeiende problematiek te komen, is het nodig om in te zetten op:
1. nieuwbouw van sociale huurwoningen,
2. beter benutten van bestaand vastgoed, en
3. borgen dat woningen worden toegewezen aan specifieke groepen mensen.

Het programma stelt hierbij de kaders en biedt ondersteuning.

We werken indicatoren uit om de voortgang en resultaten te kunnen volgen. Daarbij gaat het in ieder geval om:
- Het aantal gerealiseerde sociale huurwoningen,
- De wachttijd op een sociale huurwoning, en
- Het aantal en aandeel toewijzingen van sociale huurwoningen aan mensen die dak- en thuisloos zijn, uitstromen uit een intramurale instelling, statushouders, en mensen met sociale of medische urgentie (dit vergt eenduidige definities)

Nieuwbouw voor aandachtsgroepen
In het programma 'Woningbouw' is uitgewerkt hoe er snel meer woningen gebouwd kunnen worden. Bij de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030 ligt de focus op betaalbare woningen waarvan 350.000 huur- en koopwoningen voor mensen met middeninkomens. Het streven dat woningcorporaties 250.000 sociale huurwoningen gaan bouwen, moet op termijn verlichting bieden voor de huisvestingsproblematiek van mensen met lage inkomens, waaronder mensen uit aandachtsgroepen die op deze woningen zijn aangewezen. Het gaat dan met name om mensen die dringend (tijdelijk) een sociale huurwoning nodig hebben zoals mensen die dak- en thuisloos zijn, mensen in een intramurale instelling (zoals maatschappelijke opvang, detentie of de vrouwenopvang), statushouders en diverse groepen mensen met sociale of medische urgentie, zoals slachtoffers van huiselijk geweld. Hierbij wordt ook rekeninggehouden met de kwetsbare gebieden om een leefbare en veilige woonsituatie te vergroten, door middel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Woningcorporaties bouwen 250.000 nieuwe sociale huurwoningen tot en met 2030.

Voor veel mensen uit aandachtsgroepen betekent een betaalbare woning een huurwoning onder de zogenaamde kwaliteitskortingsgrens[4] of de eerste aftoppingsgrens[5]. Het doel om te zorgen voor voldoende betaalbare woningen krijgt de volgende invulling.

→ Bij het maken van prestatieafspraken door het ministerie van BZK met Aedes in het kader van de afschaffing van de verhuurderheffing is de inzet dat er voldoende sociale huurwoningen worden gebouwd met een huur onder de eerste aftoppingsgrens en de kwaliteitskortingsgrens.

Het realiseren van woonruimte voor aandachtsgroepen is vaak financieel minder aantrekkelijk dan het bouwen van reguliere woningen. Daarom is er €100 miljoen beschikbaar (in verschillende tranches) voor gemeenten om de realisatie van deze woningen te ondersteunen.

→ Het ministerie van BZK/VRO opent in 2022 een nieuwe tranche voor de huisvestingsregeling aandachtsgroepen. Op basis van de gemiddelde bijdrage van de vorige regeling van 5.000 euro per woonruimte kunnen er in totaal 20.000 woonruimtes gerealiseerd worden voor aandachtsgroepen. De huidige regeling wordt op dit moment geëvalueerd. Dit kan tot bijstelling van het aantal te realiseren woonruimtes leiden, gegeven het budget. Het gaat hier om woonruimtes voor statushouders, dak- en thuisloze mensen, studenten, arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en spoedzoekers.

Beter benutten bestaand vastgoed

In het programma Woningbouw zijn de ambities ten aanzien van het transformeren van bestaand vastgoed, zoals kantoren, maatschappelijk vastgoed of winkel(gebieden) beschreven. Het streven is om toe te groeien naar het toevoegen van 15.000 transformatiewoningen per jaar. Daarbij kan – kijkend vanuit de behoefte die straks blijkt uit de nieuwe brede woonzorgvisies - worden gewerkt aan de volgende acties.

Versnelling inzet maatschappelijk vastgoed van rijk en gemeenten voor huisvesting aandachtsgroepen

Er is potentie om leegstaand vastgoed, dat in bezit is van gemeenten en rijk (zoals kantoren, scholen), te transformeren tot woonplekken voor aandachtsgroepen zoals dak- en thuislozen, statushouders, studenten en arbeidsmigranten. De inzet van het rijks- en gemeentelijk onroerend goed draagt bij aan deze opgave. Er liggen diverse moties om dit te stimuleren en er zijn diverse initiatieven om dit voor elkaar te krijgen. Algemeen beeld is echter dat transformatie moeizaam tot stand komt. Daar liggen diverse knelpunten aan ten grondslag, die onder meer in de rapportage ´Programma huisvesting dak- en thuisloze mensen´[6] zijn uiteengezet.

Gemeenten en rijk maken nu versneld leegstaand vastgoed beschikbaar voor de opvang van mensen uit Oekraïne. Met gemeenten gaan we na hoe we deze inzet zo maximaal mogelijk kunnen behouden en structureel kunnen maken voor de huisvesting van aandachtsgroepen. Doel is een versnelling te bewerkstelligen in het ombouwen van rijks- en gemeentelijk onroerend goed en het creëren van woonplekken voor aandachtsgroepen door het beschikbaar stellen van rijks- en gemeentelijke gronden. En daarnaast, dit vraagstuk meer integraal oppakken.

→ We inventariseren samen met het Rijksvastgoedbedrijf hoeveel vastgoed geschikt is voor woningbouw en in hoeverre dat kan bijdragen aan de huisvesting van aandachtsgroepen.

→ Voor een passend juridisch en financieel kader van het Rijksvastgoedbedrijf brengen we de juridische, financiële en organisatorische kansen en knelpunten in kaart. Dit is in lijn met de motie Heerma[7]. Ook staatssteunaspecten worden bezien.

→ Het bouwen van (transformatie)woningen is onderdeel van de prestatieafspraken die het ministerie van BZK/VRO met medeoverheden en regio's maakt.

→ We leren van pilots en initiatieven die nu in gang worden gezet, zoals rond de huisvesting van statushouders. Het Rijksvastgoedbedrijf werkt samen met de VNG, Aedes, corporaties en IPO uit hoe leerpunten kunnen worden opgeschaald.

4 € 442,46 in 2020.

5 Voor een- en tweepersoonshuishoudens is dit € 633,25 per maand (2022). Voor drie- en meerpersoons-huishoudens is dit € 678,66.

6 Rijksvastgoedbedrijf en Atelier Rijksbouwmeester, december 2021.

7 Kamerstukken II, 2020–2021, 32 847, nr. 767.

Beter gebruik bestaande woonruimten
Het delen van woningen wordt nu onvoldoende gestimuleerd. Meer samenwonen verlicht de huisvestingsproblematiek en draagt eraan bij dat mensen elkaar kunnen ondersteunen waardoor zij zelfredzamer zijn en minder snel begeleiding nodig hebben.

→ In het coalitieakkoord is afgesproken dat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Het ministerie van SZW past de participatiewet hierop aan en streeft naar ingangsdatum 1 januari 2023.

Platform31 heeft in juli 2021 het rapport 'Beter benutten Bestaande woningbouw' gepubliceerd en start binnenkort met een vervolg op het onderzoek waarbij er wordt gekeken naar mogelijkheden tot woningdeling en het optoppen van woningen. Het project heeft tot doel gemeenten, woningcorporaties en commerciële verhuurders meer inzicht te geven in mogelijke toepassingen van woningdelen en de voor- en nadelen van de verschillende varianten. Dit project gaat inzichten bieden voor het beleid dat is gericht op verkamering, leefbaarheid en de knelpunten die er zijn om tot een betere benutting van bestaande woonruimte te komen.

→ De inzichten van het project worden toegepast in de praktijk, zodat de bestaande woonvoorraad lokaal beter wordt benut en belemmeringen daarbij worden weggenomen. Hiervoor komt een experimentenprogramma.

Er zijn te weinig prikkels om onzelfstandige woonruimte te realiseren voor studenten en andere groepen zoals jongeren die uitstromen uit zorginstellingen.

→ Het ministerie van BZK gaat het woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige woonruimte herzien en voert daarbij noodzakelijke randvoorwaarden in die bijdragen aan de bouw van woningen met gedeelde voorzieningen. Het voorstel voor herziening is op dit moment in een voorbereidend stadium.

Bij het verhuren van woon- of verblijfsruimten vinden misstanden plaats zoals discriminatie, intimidatie of het vragen van te hoge huren.

→ Om excessen tegen te gaan en de toegankelijkheid tot betaalbare woningen te vergroten, werkt het ministerie van BZK aan het wetsvoorstel Goed Verhuurderschap. In dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak om de landelijke algemene regels, aangaande het gedrag van verhuurders en verhuurbemiddelaars te handhaven. Daarnaast krijgen gemeenten de mogelijkheid om te sturen via een gebiedsgerichte verhuurvergunning. Dit is voor alle huurders (zeker in een overspannen woningmarkt) goed nieuws en de verwachting is dat met name ook de huisvesting voor arbeidsmigranten kwalitatief zal verbeteren. Naar verwachting is de Wet Goed Verhuurderschap vanaf 1 januari 2023 van kracht.[8]

Verbeteren doorstroming
De aangekondigde bouw van 350.000 betaalbare koop- en middenhuurwoningen, waarvan 50.000 door corporaties, gaat ervoor zorgen dat er meer mensen kunnen doorstromen uit een sociale huurwoningen. Hierdoor ontstaat er ruimte voor mensen uit aandachtsgroepen met een laag inkomen. De woonwens van mensen is dynamisch en mede afhankelijk van de leeftijd en gezinssituatie. Woningcorporaties en gemeenten spannen zich in, bijvoorbeeld door het inzetten van wooncoaches, om doorstroom te bevorderen. De juiste persoon op de juiste plek helpt ook om de bestaande woningvoorraad beter te benutten. Ook (soms indirect) voor aandachtsgroepen. Het programma 'Wonen en zorg voor ouderen', dat in de eerste helft van juni verschijnt, gaat expliciet in op het verbeteren van doorstroming.

Borgen toewijzing woningen aan aandachtsgroepen
De voorgaande acties vergroten de beschikbare woningvoorraad waardoor de verdringing afneemt. Het is echter niet vanzelfsprekend dat de woningen ook daadwerkelijk worden toegewezen aan mensen uit

8 Momenteel wordt er een artikel 2-onderzoek op basis van de Financiële-verhoudings-wet uitgevoerd om de uitvoeringskosten van dit wetsvoorstel voor gemeenten in kaart te brengen. Financiële dekking van deze uitvoeringskosten voor gemeenten is voorwaardelijk voor invoering van de wet. De dekking zal worden bezien tijdens de voorjaarsbesluitvorming.

aandachtsgroepen. Dat kan alleen gewaarborgd worden met de juiste woningtoewijzing. Uit onderzoek van Companen blijkt dat minder dan de helft van alle gemeenten een verordening voor woningtoewijzing heeft.[9]

- → We leggen wettelijk vast dat alle gemeenten een huisvestings- of urgentieverordening opstellen voor de toewijzing van woningen aan mensen uit de aandachtsgroepen die met urgentie wachten op een sociale huurwoning.
- → Het gaat hierbij in ieder geval om de toewijzing aan mensen met sociale of medische urgentie, zoals slachtoffers van huiselijk geweld, om mensen die dak- en thuisloos zijn en die uitstromen uit een intramurale instelling.
- → We ondersteunen gemeenten bij het opstellen van deze verordening, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een modelverordening.

Hoe is de huisvesting voor statushouders geregeld?
Gemeenten hebben een wettelijke taak om te zorgen voor de huisvesting van statushouders. Daarmee zorgen we ervoor dat vluchtelingen die in Nederland mogen blijven, zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren in de samenleving. Per half jaar bepaalt de rijksoverheid in de taakstelling voor huisvesting vergunninghouders hoeveel statushouders in totaal een woonplek moeten krijgen. Dat gebeurt op basis van het verwachte aantal verblijfsvergunningen dat wordt verleend en wordt over gemeenten verdeeld naar rato van het inwoneraantal; gemeenten met minder inwoners hoeven dus ook minder statushouders te huisvesten. Zo wordt de taak eerlijk over het land verdeeld. De provincie houdt toezicht op de uitvoering van de taakstelling en weegt daarbij onder meer de situatie in de lokale volkshuisvesting mee. Als een gemeente zich structureel niet aan te taakstelling houdt, kan de provincie in de plaats treden en op kosten van de gemeente de statushouders alsnog huisvesten. De verplichting om statushouders voorrang te geven indien een gemeente een urgentieregeling heeft, is per 1 juli 2017 vervallen. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen of statushouders een urgentiestatus krijgen toegewezen of niet. Dit laat onverlet de verplichting van gemeenten om de taakstelling uit te voeren.

Eerlijk aandeel
Diverse gemeenten hanteren de stelregel dat 30 procent van de sociale huurwoningen bij mutaties wordt toegewezen aan door hen gedefinieerde aandachtsgroepen. Hierdoor is de discussie opgekomen of het zinvol is om naast het streven dat in alle gemeenten de woonvoorraad voor tenminste 30 procent uit sociale huurwoningen bestaat (zie actielijn 2) ook is af te spreken dat 30 procent van de vrijkomende sociale huurwoningen wordt toegewezen aan aandachtsgroepen. Uit cijfers van Aedes blijkt dat landelijk gezien het percentage van 30 procent toewijzen aan aandachtsgroepen al wordt gehaald maar ook dat er aanzienlijke regionale en lokale verschillen zijn. Centrumgemeenten zitten vaak boven dit percentage.

- → We willen dat alle gemeenten hun eerlijke aandeel nemen bij het huisvesten van aandachtsgroepen. We werken toe naar een meer evenwichtige verdeling in de woonvooraad, met een streven van 30 procent sociale huurwoningen in gemeenten. Met de wet Versterking regie volkshuisvesting introduceren we de verplichting van integrale en gekwantificeerde woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen (zie actielijn 3) en koppelen we deze visies aan de prestatieafspraken met corporaties, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties.
- → In aanvulling hierop zal bij het uitwerken van de woonzorgvisies door de koplopers ook bezien worden of de bestemming van 30 procent van de vrijkomende sociale huurwoningen voor aandachtsgroepen een goed uitgangspunt kan zijn om te zorgen voor een evenwichtiger verdeling van de huisvesting van aandachtsgroepen in een regio dan wel provincie.
- → Mocht blijken dat ondanks bovenstaande aanpak er gemeenten zijn die zich blijven onttrekken aan hun eerlijke deel, dan zal het ministerie van BZK een percentage vastleggen dat als norm gaat gelden voor toewijzing aan specifieke aandachtsgroepen. De mogelijkheid hiertoe wordt opgenomen in het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting.

9 'Voorrang bij toewijzing sociale huurwoningen 2021', Companen, 29 maart 2022.

Actielijn regie programma 'Woningbouw'
Met regie op de woningbouw wordt gewerkt aan voldoende woningen op de juiste plek, de bouw van voldoende betaalbare woningen en woningen voor specifieke doelgroepen. Inmiddels zijn er afspraken gemaakt met provincies over het totaal aantal te bouwen woningen en de daarvoor benodigde plancapaciteit.

Om de woningbouw te versnellen zijn richtinggevende bouwdoelstellingen nodig voor medeoverheden, corporaties en marktpartijen. Ook zijn mechanismen nodig die ervoor zorgen dat lokale inspanningen rond woningbouw op het overstijgende niveau een resultaat opleveren dat voldoet aan de landelijk vastgestelde ambitie. We versterken daarom de regie op de woningbouw zodat alle gemeenten, provincies en rijk hun deel van de taak en verantwoordelijkheid nemen, voor de realisatie van de groei naar 100.000 woningen per jaar deze kabinetsperiode en de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030.

- We zorgen dat iedereen weet hoeveel woningen waar gebouwd moeten worden en het aandeel betaalbaar. Op basis van dit inzicht maken we prestatieafspraken met medeoverheden zodat iedereen zijn fair-share neemt en gecommitteerd is aan de opgave. Dit doen we via prestatieafspraken met provincies via het Huis van Thorbecke (verticaal). De provincies vertalen vervolgens deze prestatieafspraken door naar gemeenten, die in regionaal verband samenwerken: de woondealregio's.
- We maken op nationaal niveau ook prestatieafspraken met de corporaties over het aantal te bouwen sociale woningen, de verduurzaming van de bestaande voorraad en de regie op de corporaties. Deze aantallen die met de corporaties worden afgesproken zijn uitgangspunt voor de prestatieafspraken met de provincies over het aantal te bouwen sociale woningen. Deze aantallen maken onderdeel uit van het verticale arrangement. De afspraken worden ook door de provincies doorvertaald naar gemeenten die samenwerken in regionaal verband op basis van een eerlijke verdeling (zie actielijn 2: evenwichtige verdeling).
- Onderdeel van de prestatieafspraken is het streven dat tot en met 2030 in totaal 250.000 nieuwe sociale huurwoningen door corporaties gebouwd worden, met oog voor de behoefte aan passende woningen voor mensen met een laag inkomen, waaronder aandachtsgroepen als dak- en thuisloze mensen en statushouders. Om het inzicht te vergroten in de woningen die gebouwd moeten worden updaten we analyses die we reeds tot onze beschikking hebben. De huidige analyses breiden we uit met kwalitatieve informatie over aandeel betaalbaar en behoefte per doelgroep. Dit doen we zowel voor de analyses rondom de woningbehoefte als rondom de bestaande plancapaciteit. Het delen van deze informatie gebeurt via de periodieke rapportages aan de Tweede Kamer over de voortgang van de woningbouw, de nationale woningbouwkaart en www.datawonen.nl.
- Flexwoningen kunnen snel worden gerealiseerd en helpen daarmee de acute woningnood te verkleinen. We streven naar de realisatie van 15.000 flexwoningen per jaar. Deze woningen kunnen onder andere benut worden voor de huisvesting van aandachtsgroepen.
- Er worden afspraken gemaakt over een interventieladder om inzichtelijk te maken wie op welke manier bijstuurt als de voortgang in de afspraken stokt. Waaronder een juridisch instrumentarium om door te kunnen pakken op alle onderdelen van de prestatieafspraken als de voortgang stokt. Daarvoor brengen we in kaart of het huidig instrumentarium aangevuld moet worden door aanpassing van wetgeving.

Bron: Programma 'Woningbouw'

Voorbeeld: Publiek-private samenwerking voor meer geschikte en betaalbare huisvesting jongvolwassenen (16-27 jaar)

Voor steeds meer jongeren is het vinden van passende woonruimte niet eenvoudig. Met name voor jongeren in een kwetsbare positie, zo blijkt uit de groeiende groep dak- en thuisloze jongeren, langere duur van beschermd woontrajecten, het aantal keer dat jongeren bij een mismatch van zorgplek naar zorgplek worden verplaatst of zelfs terechtkomen in criminele netwerken.

Om meer geschikte en betaalbare huisvesting voor jongvolwassenen te realiseren laat de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) een onderzoek uitvoeren naar de potentie van samenwerking tussen publiek en private partijen. Van deze samenwerking zijn al mooie voorbeelden, zoals: Het Dagelijks Bestaan in Zutphen, dat circa 15 jaar geleden als privaat burgerinitiatief is gestart. Met steun van private partners is het project uitgegroeid tot een woonzorgvoorziening voor jongeren in een kwetsbare positie. Op het 'Oude Vitens-terrein' in Zutphen biedt Het Dagelijks Bestaan 13 woonplekken voor reguliere huurders en 13 woonplekken voor niet-reguliere huurders.

Uit de casestudy komt naar voren dat gemeenten steeds meer oog hebben voor de waarde die dit soort initiatieven van burgers en private projectontwikkelaars toevoegen aan het landschap van woonzorgvoorzieningen.

Foto en tekst: Edgar Oomen (VNG)

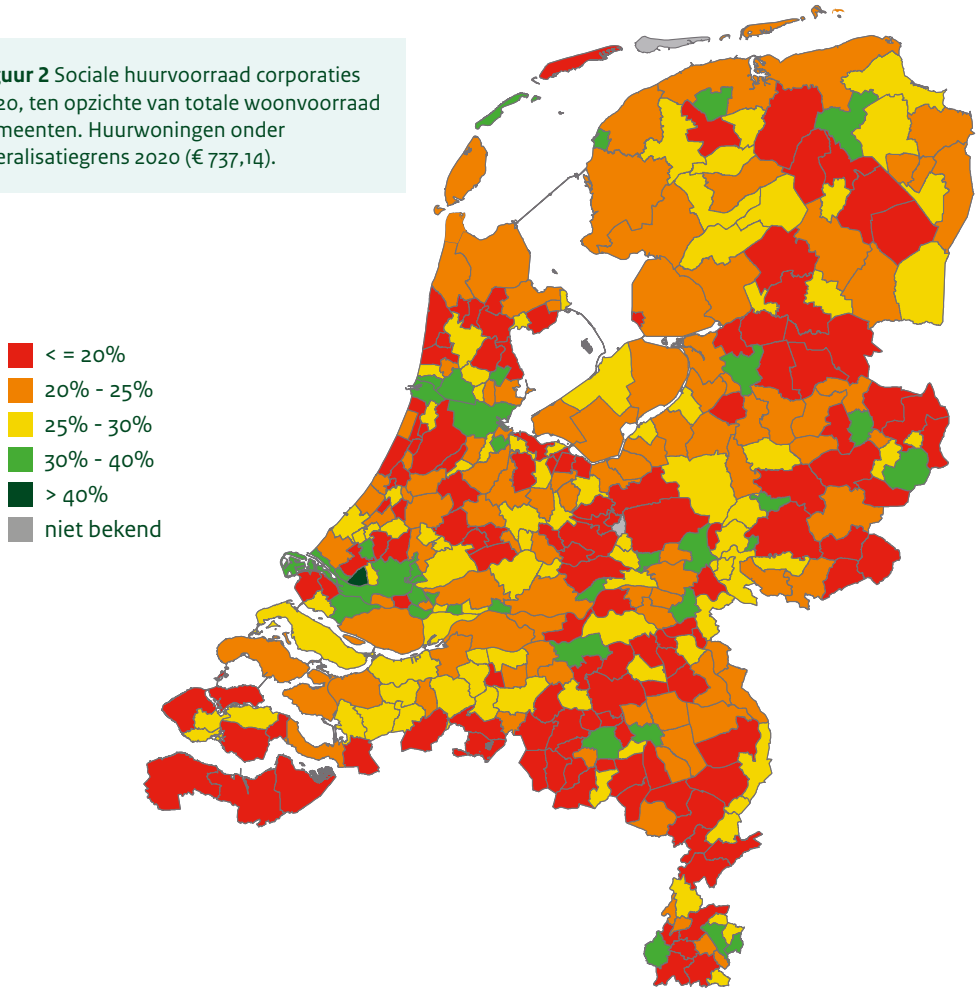
Actielijn 2

Evenwichtige verdeling over alle gemeenten

Opgave

Er is een nieuwe balans nodig in de woningvoorraad van gemeenten. Grote steden hebben vaak een hoger aandeel sociale huurwoningen dan omliggende gemeenten. Zo zijn er gemeenten met meer dan 40 procent sociale huurwoningen, terwijl andere, soms naastliggende gemeenten een aandeel hebben van minder dan 20 procent (zie onderstaande figuur). En andersom hebben omliggende gemeenten meer woningen voor de midden en hogere inkomens dan de grote steden. Door de concentratie van sociale huurwoningen en de huisvesting van aandachtsgroepen, staat op sommige plekken de leefbaarheid onder druk. Een betere balans is nodig. Bij die nieuwe balans hebben we oog voor regionale verschillen die nopen tot maatwerk.

Figuur 2 Sociale huurvoorraad corporaties 2020, ten opzichte van totale woonvoorraad gemeenten. Huurwoningen onder liberalisatiegrens 2020 (€ 737,14).

Bron: Datawonen - Een thuis voor iedereen

Aanpak

- → We werken toe naar een meer evenwichtige verdeling in de woonvoorraad met een streven van 30 procent sociale huurwoningen. Ook willen we meer sturen op de totstandkoming van voldoende woningen in elke gemeente voor mensen met een middeninkomen. In het programma Betaalbaarheid zal hier een vergelijkbaar streven voor worden opgenomen.
- → Via de regionale woningbouwprogrammering wordt de nieuwbouw van sociale huurwoningen zo ingepland dat wordt toegewerkt naar dit streven. Dit betekent dat gemeenten met minder dan 30 procent sociale huur in de bestaande woningvoorraad moeten bijdragen aan dit streven. Gemeenten die al (ruim) boven de 30 procent zitten kunnen minder sociale huurwoningen bouwen en zich ten aanzien van het bouwen van betaalbare woningen concentreren op middeninkomens.
- → Bij het maken van de woondeals houden we rekening met gemeenten waar het toegroeien naar 30 procent evident niet logisch of haalbaar is.
- → We gaan ervanuit dat via het maken van prestatieafspraken in iedere regio wordt gekomen tot een betere balans in de woningvoorraad. Dit monitoren we ook.
- → Gemeenten moeten in het uiterste geval gehouden kunnen worden aan het toewerken naar het streven naar meer evenwicht. Daartoe krijgen provincies een wettelijke interventiemogelijkheid.

Corporaties nemen een belangrijk deel van de opgave voor hun rekening. Tot en met 2030 moeten er 250.000 nieuwe sociale huurwoningen door corporaties gebouwd worden, met oog voor de behoefte aan passende woningen voor mensen met een laag inkomen, waaronder aandachtsgroepen. De uitwerking van het streven naar tenminste 30 procent sociale huur in de woningvoorraad van gemeenten, en de gevolgen daarvan voor de aantallen te bouwen woningen in de gemeente, worden vertaald in de prestatieafspraken die rijk, corporaties en medeoverheden maken.

De gemeente neemt in de woonzorgvisie op hoe de opgave, waaronder de sociale woningbouw en het toegroeien naar de 30 procent, eruitziet met inachtneming van regionale afspraken die worden gemaakt. Ook wordt hierin de relatie gelegd met de regionale woningbouwprogrammering, aangezien provincies en gemeenten er samen voor zorgen dat de bouw van betaalbare woningen bijdraagt aan een evenwichtige verdeling in de regio. In lokale prestatieafspraken tussen gemeenten, woningcorporatie(s) en huurdersorganisatie(s) komen de aantallen sociale woningbouw en (verkoop) bestaande voorraad uit de woon(zorg)visie terug. De gemeentelijke woonzorgvisies zijn de basis voor lokale prestatieafspraken en voor publiekrechtelijke of privaatrechtelijke woningbouwafspraken met private partijen voor de bouw van sociale huurwoningen.

Provincies hebben een coördinerende rol in de ruimtelijke ordening, onder meer bij ruimtelijke opgaven op (boven)regionaal niveau. In aansluiting op de rol van provincies bij plancapaciteit en de regionale woningbouwprogrammering hebben provincies een vergelijkbare rol als het gaat om de evenwichtige verdeling van locaties voor de sociale woningbouw. Op grond daarvan coördineren de provincies en bespreken zij samen met gemeenten de regionale verdeling van de sociale huurvoorraad, met inachtneming van het streven van 30 procent. Hierbij krijgen provincies een wettelijke interventiemogelijkheid.

Monitoring

Per regio en gemeente wordt in kaart gebracht wat de omvang van de sociale voorraad is en welk groeimodel per regio en gemeente past om tot het streven van ten minste 30 procent sociale huur te komen. ABF Research ontwikkelt hiertoe een dashboard Datawonen - Een thuis voor iedereen op basis van gegevens van het CBS waarin de omvang van de sociale huurvoorraad per gemeente, per provincie en voor heel Nederland zichtbaar is. Dit biedt de basis voor het gesprek in de regio en om de voortgang ten aanzien van de verdeling te volgen. In het dashboard kan vooralsnog alleen worden uitgegaan van alle sociale huurwoningen (ook tijdelijke) onder de liberalisatiegrens. Het dashboard wordt geactualiseerd wanneer de definitie van sociale huurwoningen op een meetbare manier wordt aangepast.

We werken toe naar meer balans in de woningvoorraad met een streven naar 30 procent sociale huurwoningen. Gemeenten met minder dan 30 procent sociale huur moeten bijdragen aan dit streven. Gemeenten met veel sociale huurwoningen kunnen zich meer focussen op woningen voor mensen met een middeninkomen. Provincies krijgen hiervoor een wettelijke interventiemogelijkheid.

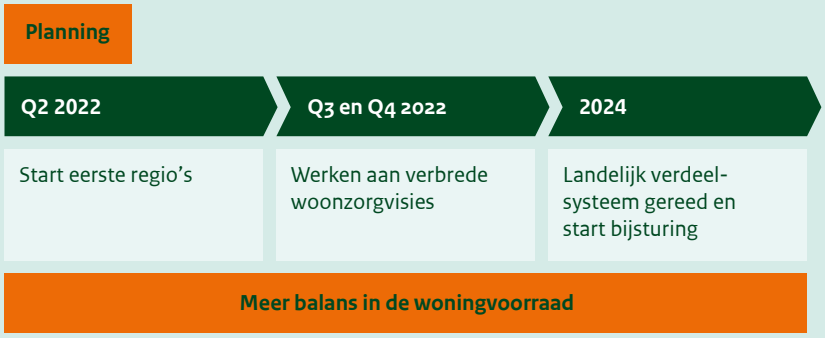

In de Praktijk: Koploperregio's

Snel tastbare resultaten boeken in het leven van de mensen om wie het gaat. Dat is de ambitie van het programma. Nu al zijn gemeenten, corporaties en anderen met diverse acties aan de slag en fungeren daarmee als voorloper. Een aantal regio's heeft zich specifiek beschikbaar gesteld om, vooruitlopend op bijvoorbeeld bepaalde wetgeving, (extra) werk te maken van het huisvesten van aandachtsgroepen. Dit doen ze door toe te werken naar een evenwichtiger verdeling binnen de regio en naar woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen. Deze koplopers richten zich op hun eigen regio, maar lessen en oplossingen die zij gaandeweg ontwikkelen zijn ook voor andere regio's bruikbaar (zie ondersteunende middelen). Ook het programma profiteert van de ervaringen van de koplopers bij het ontwikkelen van bijvoorbeeld regelgeving of het kunnen ontschotten van budgetten. De regio's leveren dus waardevolle feedback die ook in de praktijk toepasbaar is en werkelijk helpt. De eerste koplopers die zich hebben gemeld zijn Parkstad Limburg, Metropoolregio Amsterdam, regio Haaglanden en Groningen. Een aantal andere regio's, verspreid over het land, toont interesse en met hen voeren we gesprekken.

Aanpak

De focus van de koplopers ligt bij de verdeling van sociale huurwoningen, aandachtsgroepen en middelen. De ontwikkeling van dit verdelingsvraagstuk is complex en tijdrovend. Een aantal koploperregio's is bereid om, met extra ondersteuning vanuit het programma Een thuis voor iedereen, op korte termijn te beginnen met een regionale verdelingssystematiek. Daarbij is het van belang dat er voldoende woningen worden gebouwd of beschikbaar komen en dat de zorg- en ondersteuningsbudgetten toereikend zijn. Het ontwikkelen van een woonzorgvisie voor alle aandachtsgroepen is hierbij een belangrijk instrument. Aan de hand van een stappenplan gaan de regio's aan de slag. Allereerst bepaalt de regio het doel voor over vijf jaar. Vervolgens brengt men de te huisvesten aandachtsgroepen, de beschikbare woningvoorraad en het benodigde budget voor begeleiding in kaart. Dan stelt men de regionale verdeling vast die in lokale plannen kunnen worden uitgewerkt. Daarmee gaan regio's dan ook daadwerkelijk aan het werk.

Voorbeeld: Wonen bij LARS en LILY in Lelystad

Voor de huisvesting van spoedzoekers in de regio Lelystad, waaronder mensen die gescheiden zijn, jongeren, arbeidsmigranten en statushouders, experimenteerden de gemeente Lelystad en woningcorporatie Centrada met bijna kant-en-klare woningen uit de fabriek. En met succes: de versneld gerealiseerde doorstroomlocatie 'Wonen bij LARS' biedt huisvesting aan 150 huishoudens uit deze doelgroep. 'Wonen bij LILY' aan 147 huishoudens. Het gaat om verplaatsbare woningen, voor de duur van 15 jaar. Naast het belang van een goede mix van bewoners zag de corporatie ook goede begeleiding op locatie als een cruciaal goed. Zo heeft het complex een fulltime sociaal complexbeheerder om zowel technische als sociale zaken te behandelen.

Foto: Paul Tolenaar

Meer lezen: Versnelde huisvesting voor spoedzoekers in Wonen bij LARS en LILY in Lelystad | Praktijkverhaal | Woningmarktbeleid

Woonlocatie de Hoeve (Heerlen)
Woonlocatie voor volwassenen met psychische en/of meervoudige stoornis.

Actielijn 3

Combineren wonen, zorg, welzijn en werk

Opgave
Voor een deel van de mensen uit aandachtsgroepen is meer nodig dan alleen een dak boven het hoofd om prettig en stabiel te kunnen wonen. Voldoende passende zorg- en begeleiding zijn randvoorwaarden voor adequate huisvesting, om leefbaarheid en woongenot te behouden en voldoende draagvlak voor nieuwe woonprojecten in een wijk te organiseren. Het ontbreken van de juiste zorg kan leiden tot escalatie, stapeling van problematiek, criminaliteit of overlast voor de omgeving. Dit vraagt een integrale aanpak van de woon(zorg)opgave. Daarbij werken overheden, woningcorporaties, huurders-, cliënt-, zorg- en welzijnsorganisaties en marktpartijen intensief samen aan passende arrangementen en worden er lokale prestatieafspraken gemaakt om in de woon-, zorg- en verdere ondersteuningsbehoefte te voorzien. De zorg voor passende woningen in combinatie met zorg, welzijn en werk betekent dat mét de mensen uit aandachtsgroepen wordt gekeken naar wat ze zelf kunnen en wat ze nodig hebben van diverse partijen.

We volgen in welke mate integrale woonzorgvisies tot stand komen, die zo goed als mogelijk gekwantificeerd zijn. We volgen ook of er concrete prestatieafspraken worden gemaakt en of de huisvesting in combinatie met zorg, welzijn en ondersteuning verbetert.

Woonzorgvisies nieuwe stijl voor alle aandachtsgroepen
Al vóór het toewijzen van een woning aan iemand uit de aandachtsgroepen, moet de eventuele benodigde zorg en ondersteuning geregeld zijn. Ook moet die worden gegarandeerd zo lang dit nodig is en moet de verhuurder op de hoogte zijn dat er adequate zorg en ondersteuning wordt geleverd. Dit vraagt inzicht en tijdige afstemming met alle betrokken partijen over het ondersteuningsarrangement bij de woning.

- → De woonzorgvisie (die nu vaak alleen over ouderen gaat) wordt verruimd met alle aandachtsgroepen. Hierdoor worden de woon- en zorgbehoeften geïntegreerd; betrokken partijen moeten daarmee aan de slag.
- → De lokale prestatieafspraken worden verbreed, zodat naast afspraken over wonen ook in het leveren van zorg- en ondersteuning wordt voorzien. De zorg wordt partner bij deze afspraken.

Zowel in de woonzorgvisie als in de prestatieafspraken worden de opgaven en afspraken zo goed als mogelijk gekwantificeerd. De integrale woonzorgvisie nieuwe stijl zal de huidige woonvisie verrijken door aandacht voor alle aandachtsgroepen te hebben. Daarbij is er specifieke aandacht voor passende zorg en ondersteuning, urgentie, leefbaarheid, betaalbaarheid et cetera. Bij deze woonzorgvisies vragen we ook aandacht voor de behoeften van mensen met een lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid conform het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

- → Gemeenten zijn vanaf 2024 verplicht een woonzorgvisie op te stellen. Daarin wordt in kaart gebracht welke aandachtsgroepen gehuisvest gaan worden en welke zorg en ondersteuning daarvoor nodig is. Deze woonzorgvisies zijn dermate concreet en gekwantificeerd dat zij zich lenen voor het maken van SMART-geformuleerde lokale prestatieafspraken met partijen die betrokken zijn bij de uitvoering.
- → Dit jaar werken we aan de nieuwe, brede woonzorgvisies met de koplopersregio's. In 2023 gaan alle gemeenten aan de slag. Per 1 januari 2024 krijgen de woonzorgvisies een wettelijke verankering.

Gemeenten zijn primair aan zet. Voor hen geldt straks de verplichting om lokaal en in regionaal verband een woonzorgvisie op te stellen en die te laten aansluiten bij de regionale woningbouwprogrammering. Alle gemeenten maken een analyse van zowel de woon-, de zorg- als ondersteuningsbehoefte

van aandachtgroepen in de eigen gemeente (hoeveel mensen, welke aandachtsgroepen, wat is de woonbehoefte en wat is de eventueel langdurige ondersteuningsbehoefte). Het toewijzen van woningen aan aandachtsgroepen regelen gemeenten in de huisvestings- of urgentieverordening.

De woonzorgvisies binnen een regio (provincie) vormen een invulling van de regionale afspraken over de verdeling van woningen, mensen uit diverse aandachtsgroepen en middelen. Bij het ontwikkelen en ook het uitvoeren van de woonzorgvisie werken gemeenten samen met woningcorporaties, particuliere verhuurders, huurdersorganisaties, cliëntenorganisaties, zorgaanbieders en andere relevante partijen. Provincies vervullen een coördinerende rol in het regionale afstemmingsproces. Zij toetsen of de opgave aannemelijk is en de beoogde woonprogrammering passend is als deze worden vergeleken met de beschikbare data over de landelijke, provinciale en regionale opgaven. Tevens monitoren provincies de voortgang van de uitvoering van de lokale woonzorgvisies nieuwe stijl, in aansluiting op de regionale woningbouwprogrammering en spreken waar nodig gemeenten hierop aan.

Voorop staat dat op lokaal niveau de verbinding tussen wonen enerzijds en zorg en ondersteuning anderzijds gewaarborgd wordt. Zo zal op lokaal niveau het gesprek per doelgroep gevoerd moeten worden over wonen en zorg met alle betrokken partijen daarbij. Op regionaal niveau vindt de afstemming over de woonopgave plaats. Bij de implementatie zal worden bezien op welk regionaal niveau de afstemming integraal over zorg, welzijn, ondersteuning en werk is te organiseren en hoe daarbij gewerkt kan worden vanuit de verschillende manieren waarop regio's zijn ingedeeld (woningmarktregio, regio van de zorgkantoren, regio in kader van maatschappelijke ondersteuning en/of de arbeidsmarktregio). Uitgangspunt hierbij is dat wordt voorkomen dat dit leidt tot een bureaucratisch proces dat in de praktijk niet goed uitvoerbaar is, dan wel waarin de woonopgave geïsoleerd wordt besproken. De aanpak van de woonopgave gaat dan ten koste van de verbinding met zorg en ondersteuning.

Randvoorwaarden

- Bij het in kaart brengen en analyseren van de woon- en zorg en ondersteuningsbehoefte per aandachtsgroep en het opstellen van woonzorgvisies nieuwe stijl krijgen gemeenten en provincies ondersteuning via de ondersteuningsstructuur (zie hoofdstuk Ondersteuningsstructuur). Onderdeel van de ondersteuning is ook een landelijke monitor die per regio de omvang van de aandachtsgroepen en hun huisvestingsbehoefte bijhoudt.
- Het kabinet stelt middelen beschikbaar voor het voorkomen van dakloosheid, het vernieuwen van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze mensen. Voor personen met verward gedrag zullen politie en ggz intensiever samenwerken. Zo zorgen zij ervoor dat deze personen aparte zorg krijgen en niet onnodig worden gearresteerd.
- Bij de implementatie wordt rekening gehouden met gemeenten die al een woonzorgvisie gericht op ouderen hebben. We vragen die gemeenten om die woonzorgvisie uit te breiden.
- Gemeenten, woningcorporaties en urgentiecommissies doen er goed aan naast het belang van de ouders, ook het belang van kinderen mee te wegen bij beslissingen rondom huisvesting. Het gaat dan onder meer om de continuïteit van onderwijs, zorg of het kunnen blijven zien van andere verzorgers. Het stappenplan 'Het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen', dat de Kinderombudsman ontwikkelde voor gemeenten en woningcorporaties, kan hen daarbij helpen.[10]

10 https://www.kinderombudsman.nl/system/files/publications/2020-Publicatie%20aanmaken/Handreiking-beste-beluit-kind-huisvestingsproblemen.pdf

Woonzorgvisies maken de behoeften aan huisvesting en ondersteuning concreet inzichtelijk. Lokale prestatieafspraken worden verbreed. De zorg wordt partner bij deze afspraken.

Ontschotten van budgetten

De wijze waarop de financiering van de verschillende onderdelen voor huisvesting en ondersteuning is geregeld, kan onbedoeld integrale oplossingen in de weg staan. Het ontschotten van budgetten is nodig volgens het adviesrapport 'Een thuis voor iedereen', maar is geen eenvoudige opgave. Het ontschotten of samenvoegen, van budgetten kan op verschillende niveaus plaatsvinden. Waar dit succesvol lukt, zullen we de voorbeelden delen via de ondersteuningsstructuur van dit programma.

→ Er is een initiatief voor een wetsvoorstel domeinoverstijgend samenwerken. Die wet maakt het mogelijk dat zorgkantoren, samen met andere inkopende partijen (gemeenten, zorgverzekeraars of Dienst Justitiële Inrichtingen), rechtmatig kunnen investeren in preventieve maatregelen in een ander domein om zorg op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) te voorkomen of uit te stellen. Dit stimuleert ook het samenwerken tussen de verschillende financiers om de zorg rondom de burger zo goed mogelijk te regelen. Het ontschotten van bekostiging brengt echter ook risico's met zich mee voor onder meer het beheersen van de uitgaven, die bij de besluitvorming over de invoering worden meegewogen. Inmiddels is de consultatiefase voltooid en het is aan het kabinet om een besluit te nemen over deze wetswijziging.

→ Gekeken wordt naar bewezen (kosten)effectiviteit in de Wet langdurige zorg (Wlz), Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Daarbij wordt ook gekeken naar de onderlinge samenhang en interactie met huisvesting. Momenteel wordt het bouwen van meer sociale huur nog vaak ontmoedigd omdat dit ook een groter beroep op de Wmo met zich meebrengt.

'Zo doen we dat'

Een coalitie van Actiz, Aedes, Sociaal Werk Nederland, Woonbond, Valente, Divosa, VNG, G40, de Nederlandse GGZ en MIND vond samen met Platform31 inspirerende voorbeelden van succesvolle samenwerking in de wijk om weer een goed 'thuis' voor alle bewoners te creëren.

Bij het verbeteren van de huisvesting voor aandachtsgroepen in de wijk De Ruwaard in Oss is het betrokkenen bijvoorbeeld gelukt op wijkniveau budgetten bij elkaar te brengen om zo een integrale oplossing te realiseren.

De coalitie presenteerde twaalf voorbeelden in een digitaal magazine dat uitgereikt is tijdens het webinar De Ruwaard Oss op 9 februari 2022. Daarna volgde een serie webinars. Hierin staat iedere keer een goed voorbeeld centraal en wordt verteld hoe bewoners en organisaties dit samen hebben aangepakt. Zo kunnen andere wijken, zorginstellingen en woningbouwcorporaties leren van elkaar. Het ministerie van BZK ondersteunt de samenwerking. De voorzitters van de belangenorganisaties uit de coalitie wonen leerkringen bij met lokale bestuurders over het voorbeeld dat wordt uitgelicht in de webinars en haalt zo de landelijke leer- en actiepunten op. Op deze manier leren zij domeinoverstijgend samen te werken.

Planning

Gemeenten, provincies, woningcorporaties en het rijk werken samen de verrijkte, integrale woonzorgvisie verder uit en bepalen de gegevens die regionaal en lokaal nodig zijn om tot een goede visie te komen.

Q1 2022	Q3 2022	2023
• Uitwerking opdracht • Samenwerking aangaan met relevante partijen (bv Taskforce Wonen en Zorg)	• Op vrijwillige basis aan de slag met de woonzorgvisie nieuwe stijl in koploperregio's	• Opschaling naar heel Nederland en wettelijke verankering van woonzorgvisie nieuwe stijl

Het programma monitort nieuw beleid continu en adviseert hierover, waar het over de combinatie van wonen en zorg gaat

Voorbeeld: Majella wonen in Utrecht

Bij Majella Wonen in Utrecht wonen voormalig dak- en thuislozen en reguliere huurders zelfstandig samen. De gemeente Utrecht betaalt de begeleiding die de Tussenvoorziening regelt. Woningcorporatie Portaal levert de woningen. De mix van 'vragende' en 'dragende' bewoners leidt uiteindelijk tot een voor beide groepen zelfstandige, duurzame woonvorm.

- Majella wonen ging in 2016 van start en bestaat uit 70 appartementen.
- De voormalig dak- en thuisloze mensen krijgen - als alles goed gaat - na drie jaar een eigen huurcontact. Dat biedt hen perspectief om er te kunnen blijven wonen. Dat vergroot ook de betrokkenheid bij het leven in het wooncomplex. Na drie jaar ging 80 procent van de contracten over op eigen naam. In 2020 zat men op 90 procent. Er is maar één van de 35 bewoners teruggevallen. Het project is een ongekend succes. In andere trajecten is de terugval vaak rond de 60 procent.
- De criminaliteit liep terug, de sociale betrokkenheid in de wijk groeide, juist dankzij de bewoners van Majella die bijvoorbeeld een buurt-app begonnen.
- Het gemengd wonenproject loopt zo goed dat de meeste bewoners hebben aangegeven met elkaar te willen verhuizen naar het nieuwbouwcomplex De Grootmeester in Utrecht Leidsche Rijn centrum.

Foto: Ministerie van BZK

Lees meer: 'Al na drie jaar had de woonvereniging het sociaal beheer overgenomen' | Artikel | Overheid van nu

Maatschappelijke opvang het Gasthuis
Opvang voor dak- en thuisloze mensen

Actielijn 4
Preventie

Opgave
Op de omvang van de aandachtsgroepen is niet in alle gevallen te sturen. Toch kunnen preventieve acties en maatregelen eraan bijdragen dat mensen niet voor problemen komen te staan waardoor zij dakloos worden en ook de zorg- en welzijnsopgave, onnodig groter worden. Anderzijds kan door huisvesting in combinatie met wonen, werk, zorg en welzijn goed te organiseren, worden voorkomen dat mensen in de problemen komen. Deze inzet op preventie heeft een positief effect op de leefbaarheid in de wijken.

Brede sociale basis
Een goede sociale basis is een randvoorwaarde voor (het herstel van) zelf- en samenredzaamheid. Typerend voor de sociale basis is een focus op wat nog wél kan. Gezien het decentrale karakter van deze opgaven zijn met name gemeenten aan zet.

→ Deze kabinetsperiode wil de staatssecretaris van vws gemeenten ondersteunen bij het ontwikkelen van een wijkplan over het omzien naar elkaar in de wijk. Het doel daarvan is om de infrastructuur en de sociale netwerken in de wijk te versterken. Dat vraagt een brede benadering, en heeft raakvlakken met andere onderwerpen uit het coalitieakkoord, zoals gezondheidsbevordering, preventie en leefstijl.

Vroegsignalering, voorkomen huisuitzettingen
Het rapport 'Een thuis voor iedereen' stelt een aantal preventieve maatregelen voor waaraan al op diverse manieren uitvoering wordt gegeven. Zo zetten gemeenten en corporaties intensief in op het voorkomen van huisuitzettingen. Dat heeft geleid tot een forse afname van 3.000 in 2018 naar 1.720 in 2020. Dit beleid zetten zij voort.

Vanuit gemeenten en de rijksoverheid is er aandacht voor onder meer vroegsignalering en preventie bij (stapeling van) problemen. vws zet met het programma ´Een thuis, een toekomst´ in op het voorkomen van dak- en thuisloosheid. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is de Preventie Alliantie, ingericht met ondersteuning vanuit het rijk, en gericht op vroegsignalering en advies aan gemeenten. De Brede Schuldenaanpak, die het ministerie van szw coördineert, zet in op vroege interventie voor mensen met schulden, zodat de problemen niet escaleren. Met het wijzigen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kunnen gemeenten inwoners die door schulden in de problemen komen eerder helpen. Ook is het Waarborgfonds in het leven geroepen om sneller tot een schuldensanering te kunnen komen. szw zet daarnaast nadrukkelijk in op het voorkomen van geldzorgen. Geldzorgen staan niet op zichzelf. Ze leiden vaak tot stress en daardoor ook tot problemen op het terrein van werk, huisvesting, gezondheid, opvoeding, ggz-problematiek, veiligheid etc. Door (eerste) signalen van geldzorgen als aanknopingspunt te benutten om kwetsbare groepen (waaronder kinderen en jongeren) vroegtijdig in beeld te krijgen en ondersteuning te bieden kunnen meer hardnekkige problemen worden voorkomen of opgepakt.

Het niet langer stoppen van de volledige uitkering als een uitkeringsgerechtigde tijdelijk wordt opgenomen in een zorginstelling draagt ook bij aan het voorkomen van woonproblematiek. Per 1 januari 2022 is dit geregeld via het amendement Kwint.[11]

Ter voorkoming van recidive werkt het ministerie van JenV aan meer maatwerk in het gevangenisregime. Re-integratie in de samenleving is daar een belangrijk onderdeel van. Zo is er om- en bijscholing in de gevangenis en wordt de huisvesting voor ex-gedetineerden mogelijk gemaakt. De verbondenheid met de wijk is één van de grootste krachten van de Nederlandse politie. De wijkagent als 'ogen en oren

11 Kamerstukken ii, 2020–2021, 35 667, nr. 37

op straat' en als eerste aanspreekpunt voor burgers. Vanaf 2024 zullen er landelijk agenten in de wijk bijkomen, waarvan een deel van deze agenten het accent jeugd en school krijgt. Dit om te voorkomen dat probleemjongeren opgroeien tot criminelen.

Versterking positie kwetsbare jongeren
Preventieve maatregelen om jongeren die dat nodig hebben een goede start te geven, helpen hen in hun latere leven. Het gaat dan om jongeren in een kwetsbare positie, met name jongeren uit het praktijkonderwijs (Pro), Voortgezet speciaal onderwijs (Vso), Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's) en jongeren die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf. Zij dreigen door onder andere het tekort aan betaalbaar woonaanbod, het hanteren van verschillende leeftijdsgrenzen en beperkingen in wet- en regelgeving, regelmatig tussen wal en schip te raken. Om dit te voorkomen ondernemen diverse departementen, in samenwerking met gemeenten en wooncorporaties, acties. De acties zien zowel toe op vloeiende overgangen en passende ondersteuning als op het verbeteren van de inkomenspositie.

Continuïteit van zorg en ondersteuning bij uitstroom uit jeugdhulp met verblijf
- → Jeugdhulpverleners laten jongeren niet los als zij 18 jaar worden, mits aantoonbaar is voorzien in 'the big 5': huisvesting, zorgcontinuïteit, zinvolle daginvulling (school of werk), een volwassene om op terug te vallen/informeel support en financiën die op orde zijn of waarbij in ondersteuning daartoe is voorzien. Onderdeel hiervan is dat iedere jongere met een persoonsgericht Toekomstplan tijdig en gedegen wordt voorbereid op het verlaten van jeugdhulp met verblijf. In het plan is aandacht voor alle vijf leefgebieden en in het bijzonder huisvesting. In 2022 worden concrete afspraken gemaakt over verbeterde uitstroom uit residentiële jeugdhulp en worden de uitkomsten van de drie pilot regio's breed gedeeld met regio's. (voortouw: vws).
- → Werken aan de 'big 5' en met het Toekomstplan maakt onderdeel uit van de richtlijn Toekomstgericht Werken voor jeugdhulpprofessionals. Deze richtlijn wordt in 2022 vastgesteld door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en vervolgens breed geïmplementeerd bij jeugdhulpinstellingen met verblijf.
- → De uiteenlopende leeftijdsgrenzen voor jongeren bij de verschillende arrangementen voor bijvoorbeeld huisvesting, zorgcontinuïteit, zinvolle dag invulling (school of werk)en inkomen staan integrale oplossingen en aanpakken soms in de weg. Een aantal ministeries werkt samen met de gemeenten om dit te verbeteren. Dat is complex en tijdrovend omdat er diverse wetswijzigingen mee gemoeid kunnen zijn. De ministeries van vws, BZK en SZW nemen hier het voortouw.
- → Gemeenten kunnen jongeren die verblijven in jeugdhulp met verblijf (residentiele jeugdhulp/ gesloten en open, pleegzorg en gezinsvervangende tehuizen) met meer urgentie helpen aan huisvesting. Dat kan bijvoorbeeld door directe bemiddeling naar een woning of door hen (meer) voorrang te geven (zoals in de regio Amsterdam gebeurt met het toekennen van urgentiepunten in het toewijzingssysteem).

Preventieve maatregelen helpen voorkomen dat mensen (verder) in de problemen raken en dat onnodige woon- en zorgopgaves ontstaan.

Bestaanszekerheid

- → Het wettelijk minimumloon (WML), met daaraan gekoppeld de sociale minimumuitkeringen behoudens de AOW, wordt stapsgewijs in 2024 en 2025 met 7,5 procent verhoogd. Daarnaast is er structureel 3 miljard euro beschikbaar voor lastenverlichting voor met name lage- en middeninkomens, werkenden en gezinnen. De inkomensruimte van een hoger minimumloon of uitkering wordt gedeeltelijk ingezet om de huurtoeslag te hervormen en te vereenvoudigen.
- → Naar aanleiding van het traject hardheden Participatiewet wordt door de minister voor Armoede, Participatie en Pensioenen gewerkt aan een beleidsplan tot herziening van de Participatiewet. Twee wijzigingen zijn al aangekondigd:
- → De kostendelersnorm kan een belemmering vormen voor woningdelen en kan bijdragen aan dakloosheid van jongeren. In het coalitieakkoord is afgesproken de leeftijdgrens voor de kostendelersnorm in de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Anw en Toeslagenwet aan te passen, zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Hiervoor wordt door szw een wetswijziging ingediend bij het parlement. Als ingangsdatum wordt gestreefd naar 1 januari 2023.
- → In het coalitieakkoord is afgesproken de bijverdiengrenzen in de Participatiewet te verruimen. Gemeenten en andere belanghebbenden zijn bij dit wetstraject betrokken.

Wonen

- → Jongeren tussen de 18 en 23 jaar krijgen momenteel huurtoeslag voor woningen tot en met de jongerenhuurgrens (€ 442,46). Jongeren vanaf 23 jaar komen in aanmerking voor huurtoeslag voor woningen tot en met de huurtoeslaggrens (€ 763,47). Het ministerie van BZK verlaagt deze leeftijdsgrens zodat jongeren vanaf 21 jaar al in aanmerking komen voor huurtoeslag voor woningen tot en met de maximum huurgrens (€ 763,47).
- → Partijen bij het programma maken een handreiking voor intermediaire verhuur van onzelfstandige woonruimte zoals via ´Friendscontracten'. De handreiking wordt verspreid onder gemeenten en woningcorporaties. Gemeenten en corporaties die gezamenlijk willen investeren in Friendscontracten krijgen zo mogelijk ondersteuning vanuit de ondersteuningsstructuur van het programma.

Benutten kansen gegevensdeling

Woningcorporaties vervullen een belangrijke maatschappelijke taak in het zorgen voor betaalbare huisvesting voor de mensen met een smallere beurs. Ook hebben ze een taak in het zorgen voor een fijn leefklimaat in de wijk. Bij de uitvoering van hun taken verwerken woningcorporaties persoonsgegevens. Het is met het oog op de uitvoering van hun taken wenselijk dat woningcorporaties in specifieke gevallen meer persoonsgegevens mogen verwerken dan alleen de gewone persoonsgegevens en dat hiervoor een expliciete grondslag bestaat om duidelijkheid te bieden aan de woningcorporatiesector.

- → Het ministerie van BZK past de Woningwet aan zodat woningcorporaties bijvoorbeeld mensen met een medische urgentie sneller en beter huisvesten door betere gegevensdeling.
- → Met het wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) wordt geregeld dat er – van inwoners van gemeenten die kampen met multiproblematiek - gegevens uitgewisseld kunnen worden tussen verschillende instanties ten behoeve van de zorg voor deze mensen.

Voorbeeld: Case Nederlandse GGZ
Hoe kun je een goede buur zijn? Als bewoners die ook klant zijn bij de ggz dit begrijpen, dan kan dat escalatie in de buurt voorkomen. Voor de bewoners zelf is dat lastig omdat ze zichzelf minderwaardig voelen en het nut niet zien van goede contacten met de buurt. Ze willen zonder labeltjes in de wijk wonen, maar hebben bepaald gedrag wat een reactie oproept.

'Welkome Wijk' is ontwikkeld door 'Samen sterk zonder stigma', met het doel de acceptatie van bewoners met een psychische achtergrond te vergroten. Aanleiding is dat steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid in de wijk wonen. Prettig met anderen samenleven zou normaal moeten zijn, maar blijkt door vooroordelen soms lastig. Vooroordelen ontstaan als mensen elkaar niet begrijpen. Samen Sterk zonder Stigma organiseert daarom bewustwordingsbijeenkomsten die voor betere communicatie tussen wijkbewoners en mensen met een psychische aandoening moeten zorgen.

Tijdens deze (bewustwordings-)bijeenkomsten van 2,5 uur wordt informatie gegeven over wat het betekent om een psychische kwetsbaarheid te hebben en hoe (zelf) stigmatisering werkt. Deelnemers kunnen ervaringen delen en vragen stellen over het omgaan met mensen met een psychische kwetsbaarheid. Ervaringsdeskundige ambassadeurs van Samen Sterk brengen hun eigen ervaringen in, zodat meer begrip ontstaat. Met eenvoudige tips kunnen buren en andere wijkbewoners een belangrijke rol spelen in de dé-stigmatisering en participatie van mensen met psychische kwetsbaarheden. Het doel is om de deelnemers bewust te maken wat het betekent om een psychische kwetsbaarheid te hebben en hoe het is hiermee te wonen en leven in een wijk.

Meer informatie:
https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/welkome-wijk-moet-acceptatie-bewoner-met-psychische-achtergrond-vergroten/
https://samensterkzonderstigma.nl/app/uploads/2021/09/sszS-Argumentatie-Wijk-v4.pdf

90
106

Sturing, ondersteunings-structuur, financiën en planning

Interbestuurlijk programma

De doelen in het programma realiseren wij via een gezamenlijke aanpak met medeoverheden, ministeries, corporaties en andere betrokken partijen. We bouwen hierbij voort op de samenwerking die we met elkaar hebben opgebouwd. Die samenwerking is gebaseerd op vertrouwen en houdt rekening met elkaars taken en verantwoordelijkheden. De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening is de coördinerend bewindspersoon van het programma. Deze minister informeert de Tweede Kamer over de voortgang, mede namens de andere bewindslieden en bestuurders van Aedes, gemeenten en provincies na afstemming in het bestuurlijk overleg tussen de partijen.

Via monitoring, het volgen van de acties en periodieke overleggen houden we zicht op de voortgang. Knelpunten worden tijdig gesignaleerd. Zo kunnen we bijsturen als de voortgang stagneert.
Het programma neemt bestaande verantwoordelijkheden niet over. Zo blijft bijvoorbeeld de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen vanzelfsprekend verantwoordelijk voor de kostendelersnorm en zorgen gemeenten en corporaties voor de juiste toewijzing van sociale huurwoningen. Alle deelonderwerpen kennen sterke onderlinge afhankelijkheden en worden ook in het totaal bezien. Bij nieuw rijksbeleid wordt de impact op de huisvesting meegewogen in de besluitvorming. Zo verrassen overheden elkaar niet.

Sturing op de acties vindt plaats via de meest logische lijnen en voor het geheel stuurt het interdepartementale en interbestuurlijk directieoverleg en bestuurlijk overleg. Daarin zijn de departementen van BZK, VWS, J&V, SZW, OCW, het RVB, de VNG, IPO en Aedes vertegenwoordigd.

Het programma is veelomvattend. Besluitvorming over onderdelen van het programma kan op andere tafels plaatsvinden. Het programma legt verbindingen en bewaakt de voortgang op het totaal in samenhang. Het interbestuurlijk en interdepartementaal programmateam dat zorgt voor de (coördinatie van de) acties is organisatorisch ondergebracht bij het ministerie van BZK. Het team bewaakt ook de samenhang met andere programma's en initiatieven, zoals het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

De inhoud van het programma is adaptief. Dat wil zeggen dat er ruimte is om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en onderwerpen die eruit kunnen (als deze bijvoorbeeld zijn afgrond of onvoldoende blijken bij te dragen aan een oplossing).

Voor Caribisch Nederland wordt een separate beleidsagenda Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening opgesteld. Daarin zal de huisvesting van aandachtgroepen een plek krijgen. De beleidsagenda zal voor de zomer aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

Toereikende middelen, uitvoeringstoets
In dit programma zijn nieuwe taken en bevoegdheden voor provincies en gemeenten aangekondigd die verankerd worden in het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting. Met het verplichte onderzoek vanwege artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet worden de financiële gevolgen voor de medeoverheden in kaart gebracht. Het ministerie van BZK doet een 'Uitvoeringstoets decentrale overheden' (UDO). Hiermee kunnen nadere keuzes worden gemaakt of scenario's worden geschetst om tot een zo optimaal mogelijke aanpak te komen voor het integrale, interbestuurlijke vraagstuk van de huisvesting van aandachtsgroepen. Het ministerie van BZK zorgt voor coördinatie van de UDO, dat een interbestuurlijk traject is waarbij ook Aedes wordt betrokken. Dit traject loopt parallel aan het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting.

Monitoring

Het doel van het programma 'Een thuis voor Iedereen' is voldoende betaalbare woningen voor aandachtsgroepen, die evenwichtig verdeeld zijn over gemeenten met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. We volgen en beoordelen de ontwikkelingen zodat we weten in welke mate deze doelstelling wordt gerealiseerd. De monitor voor het programma Woningbouw zal hieraan een belangrijke bijdrage leveren. Deze monitor zal immers inzicht geven in de ontwikkeling van het aantal betaalbare woningen.

Met het dashboard 'Een thuis voor iedereen' kan de voorraad aan sociale huurwoningen gevolgd worden. Abf Research ontwikkelt dit dashboard op basis van gegevens van het CBS. Daarin is de omvang van de sociale huurvoorraad per gemeente, per provincie en voor heel Nederland zichtbaar. Dit dashboard maakt het mogelijk om te zien of de evenwichtige verdeling tussen gemeenten tot stand komt.

We willen daarnaast ook specifiek het effect van het programma op mensen uit aandachtsgroepen meten, met name in hoeverre er voldoende betaalbare woningen voor hen zijn gerealiseerd. Daartoe moet allereerst veel scherper dan nu de opgave in beeld zijn, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Dat vraagt om duidelijker definities van de aandachtsgroepen en beter zicht op de aantallen. Daarbij moet worden bedacht dat niet alle mensen uit aandachtsgroepen bekend zijn, zoals dak- en thuisloze mensen, mensen met een sociale urgentie en arbeidsmigranten. Ook kunnen mensen regelmatig gerekend worden tot meerdere groepen. Dit maakt een adequate monitoring uitermate lastig. We zullen desalniettemin met alle stakeholders en experts proberen de ontwikkelingen zo goed mogelijk in beeld te krijgen. Daartoe werken we indicatoren uit, bijvoorbeeld de wachttijd op een sociale huurwoning. We zoeken daarbij zoveel mogelijk aansluiting bij bestaande monitors (zoals de monitor dak- en thuisloosheid van het CBS en de CBS migrantenmonitor) en werkwijzen (onder andere registraties) van gemeenten en corporaties. Dit is een complex traject met een lange doorlooptijd. Het streven is om het monitoringssysteem in het vierde kwartaal van 2023 operationeel te hebben.

We zullen daarnaast onderzoeken in welke mate integrale woonzorgvisies tot stand komen met concrete prestatieafspraken over wonen en ondersteuning voor mensen uit aandachtsgroepen. Daarbij kijken we ook hoe hiermee de huisvesting in combinatie met zorg, welzijn en ondersteuning is verbeterd.

Tot slot gaan we aan de slag met een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Bij met name preventieve maatregelen gaan de kosten voor de baat uit. Hetzelfde geldt voor het opvangen van mensen in een intramurale instelling versus het zorgen voor goede huisvesting met ondersteuning. Om inzichtelijk te maken wat de inzet in verbeteren van de huisvestingssituatie oplevert, wordt door de partijen van het programma deze analyse opgezet.

Ondersteuningsstructuur

Aanleiding en doel

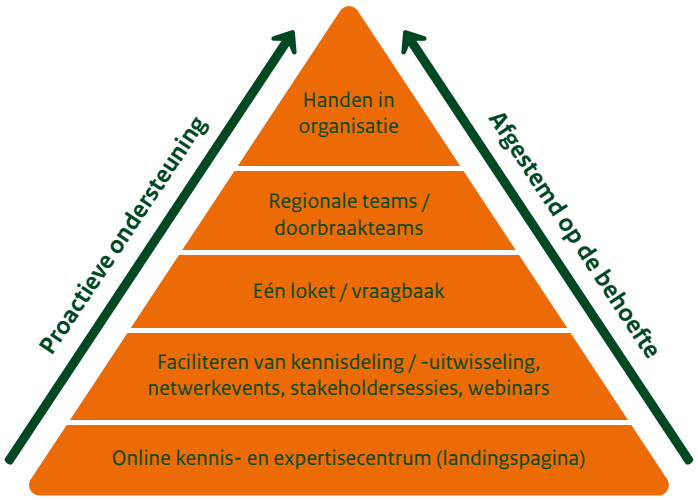
Om integraal aan de actielijnen te werken, zullen de overheden en woningcorporaties deels anders gaan (samen)werken, bijvoorbeeld met de woonzorgvisies en urgentieverordeningen. Om gemeenten, provincies, rijk, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties in staat te stellen de doelen uit het voorliggende programma te realiseren, werken we in het programma gezamenlijk aan een brede ondersteuningsstructuur. De ondersteuning is erop gericht om het werken met specifieke (en nieuwe) instrumenten te vergemakkelijken en het fysieke domein (woningbouw) en het sociale domein regionaal en lokaal te verbinden. Voor verschillende aandachtsgroepen is de ondersteuning voor professionals nu apart georganiseerd. De ondersteuningsstructuur van het programma verbindt de initiatieven om de hulp zo integraal mogelijk aan te bieden. Dit draagt bij aan het leren van elkaar en een geharmoniseerde uitvoering.

- Voor de ondersteuningsstructuur komt geld beschikbaar uit de regeling huisvesting aandachtsgroepen en middelen van vws en kunnen gemeenten gebruikmaken van de regeling flexpool.[12]

Schets ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur bouwen we op als een piramide. We starten met een brede basis voor alle partijen waar zij kennis en goede voorbeelden kunnen vinden. We bieden proactieve ondersteuning waarbij hulp naar partijen toe wordt georganiseerd.

Figuur 3 Ondersteuningsstructuur

Ondersteuning is maatwerk en wordt afgestemd op de behoefte van partijen. De piramide is opgebouwd uit verschillende lagen, van breed naar specifiek.

- Een online kennis- en expertisecentrum (platform/website) met informatie over huisvesting en en sociale begeleiding. Op deze pagina zijn handreikingen, stappenplannen, gereedschapskisten, informatie over financiële regelingen etc. te vinden. Deze website bundelt alle beschikbare informatie over de huisvesting van aandachtsgroepen, zowel generiek als specifiek voor bepaalde aandachtsgroepen. Het biedt ook ruimte voor kennisdeling en informatie over webinars, netwerkevenementen en stakeholdersessies. Dit komt tegemoet aan de behoefte aan één centraal informatiepunt.

12 Voor zover middelen op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën staan, is de inzet afhankelijk van goedgekeurde bestedingsplannen.

- Eén loket/vraagbaak (email/telefoon) voor vragen over de huisvesting en sociale randvoorwaarden van aandachtsgroepen. Dit loket fungeert als een frontoffice. Hier kunnen vragen worden gesteld die, als dat nodig is, worden doorgeleid naar een expert.
- Een team met experts voor de verschillende aandachtsgroepen die vragen beantwoorden en ondersteuning bieden. Deze experts helpen bij het verkrijgen van inzicht in de regionale/lokale opgave voor de huisvesting van aandachtsgroepen, het komen tot integrale woonzorgvisies en de uitvoering van deze visies met alle betrokken partijen. We besteden aandacht aan hoe partijen van elkaar kunnen leren en feedback kunnen geven.
- Professionals die voor een periode bij de gemeente aan de slag gaan om te zorgen voor een versnelling in het realiseren van huisvesting voor aandachtsgroepen. Daarbij wordt de verbinding gelegd met het sociale domein. Het gebrek aan personele capaciteit is een groot knelpunt bij gemeenten en er wordt met urgentie aan een regeling gewerkt.

Financiële middelen

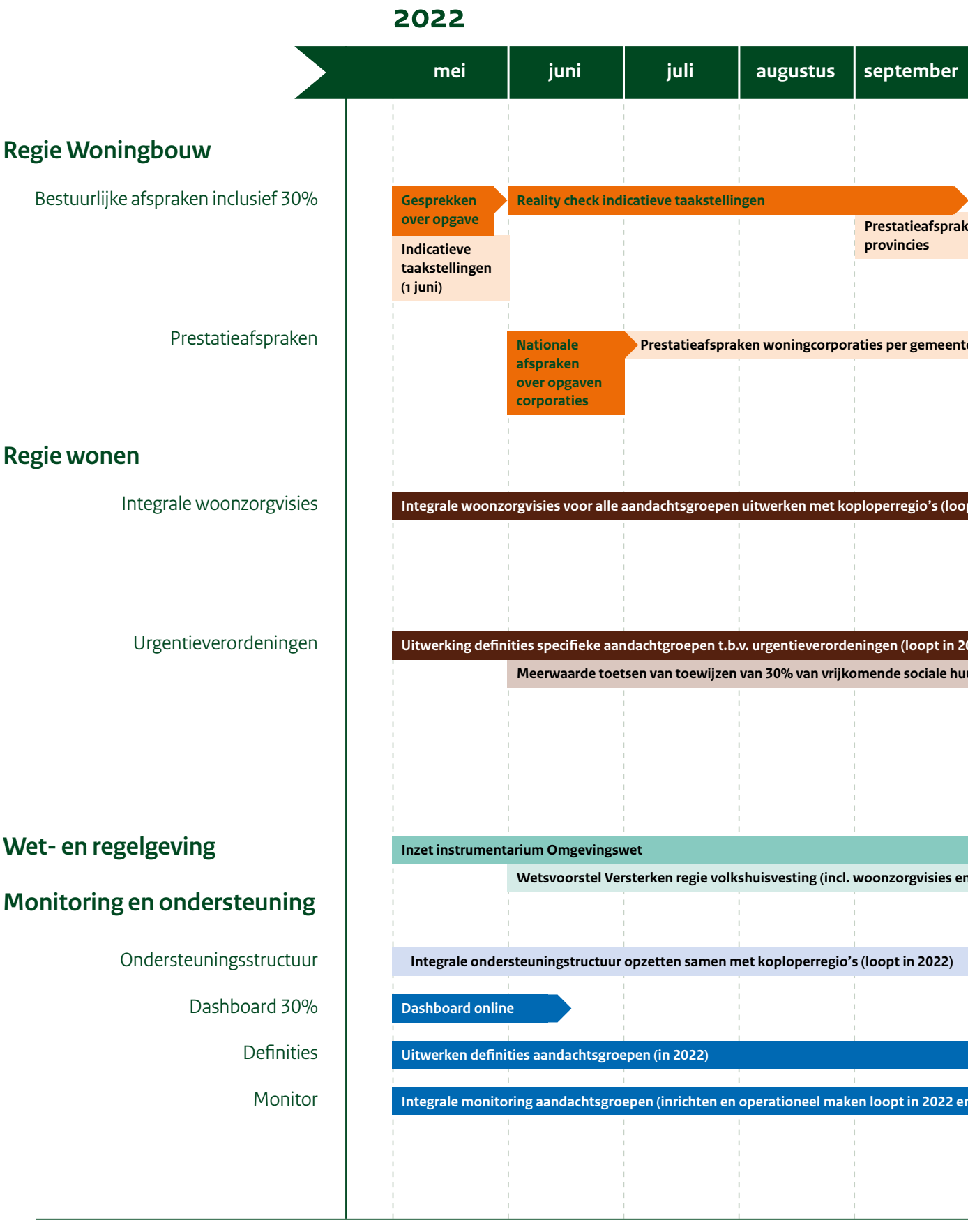
De onderstaande tabel geeft een overzicht van de extra middelen die deels ondersteunend zijn aan dit programma. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen geld dat voor woningbouw en betaalbaarheid wordt toebedeeld aan MBZK/MVRO en geld dat wordt toebedeeld aan andere ministeries.

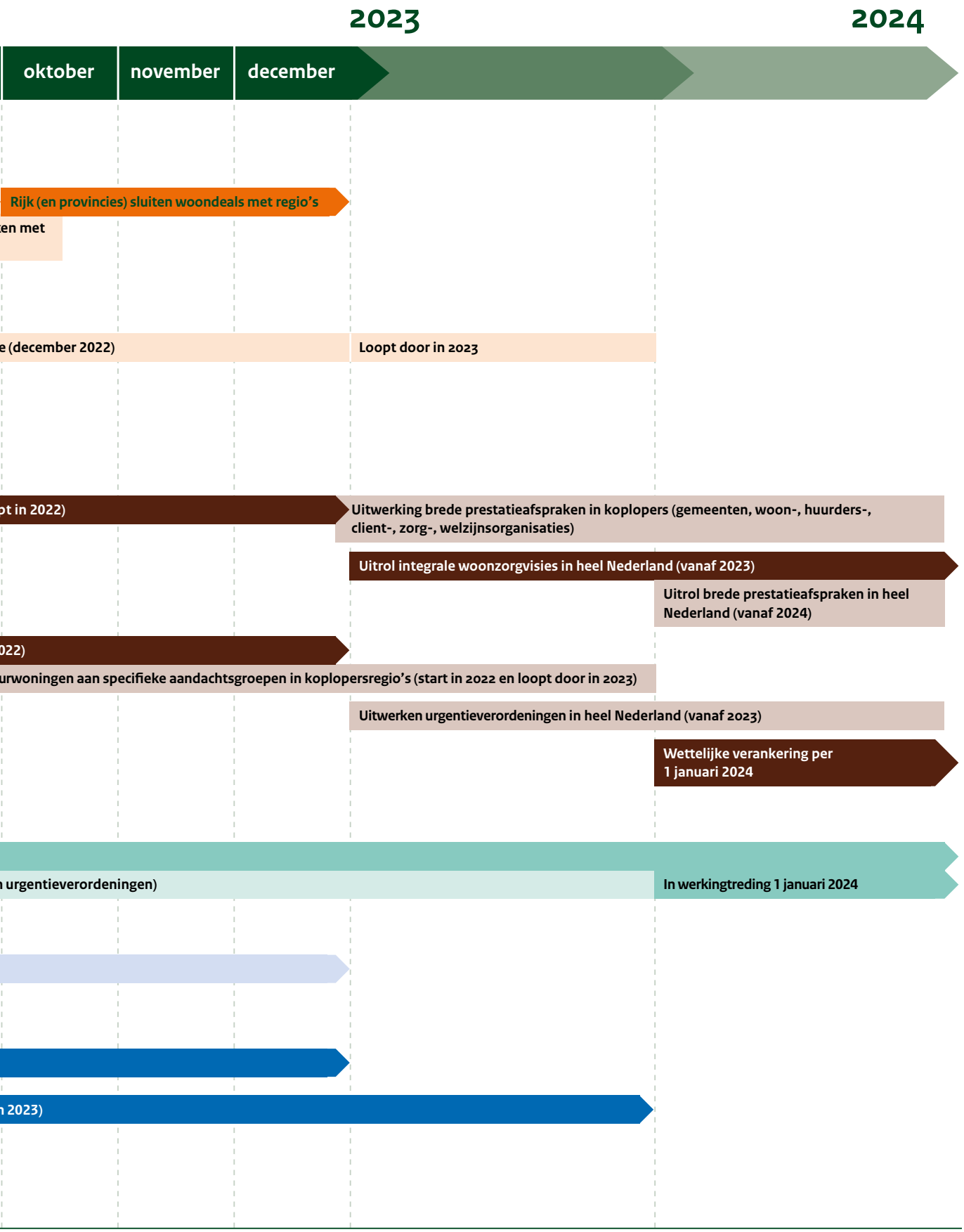
(bedragen in mln)	2022	2023	2024	2025	2026	Struc
Woningbouwimpuls (10 x 100mln		100	100	100	100	
Woningbouwimpuls	250					
Volkshuisvestingfonds (4x150 mln)		150	150	150	150	
14 grootschalige woninbouwgebieden	500					
Ondersteuning medeoverheden (flexpools)	20	20	20	20		
Vereenvoudiging huurtoeslag			300	300	300	300
Huisvesting Aandachtsgroepen	40	40	10	10		
Afschaffen kostendelersnorm onder 27 (szw)		64	64	65	66	74
Aanpak dak- en thuisloosheid (vws)	65	65	65	65	65	65
Versterken preventieaanpak (J &V)	50	100	150	150	150	200

Een deel van het geld staat op de aanvullende post bij het ministerie van Financiën. Voor besteding van dit geld is eerst goedkeuring van beleidsvoorstellen van het ministerie van Financiën vereist.

Planning

2022
mei
juni
juli
augustus
september
Regie Woningbouw
Bestuurlijke afspraken inclusief 30%
Gesprekken over opgave
Reality check indicatieve taakstellingen
Prestatieafsprak
provincies
Indicatieve taakstellingen (1 juni)
Prestatieafspraken
Nationale afspraken over opgaven corporaties
Prestatieafspraken woningcorporaties per gemeente
Regie wonen
Integrale woonzorgvisies
Integrale woonzorgvisies voor alle aandachtsgroepen uitwerken met koploperregio's (loo
Urgentieverordeningen
Uitwerking definities specifieke aandachtgroepen t.b.v. urgentieverordeningen (loopt in 2
Meerwaarde toetsen van toewijzen van 30% van vrijkomende sociale hu
Wet- en regelgeving
Inzet instrumentarium Omgevingswet
Wetsvoorstel Versterken regie volkshuisvesting (incl. woonzorgvisies en
Monitoring en ondersteuning
Ondersteuningsstructuur
Integrale ondersteuningstructuur opzetten samen met koploperregio's (loopt in 2022)
Dashboard 30%
Dashboard online
Definities
Uitwerken definities aandachtsgroepen (in 2022)
Monitor
Integrale monitoring aandachtsgroepen (inrichten en operationeel maken loopt in 2022 en

2023
2024
oktober
november
december
Rijk (en provincies) sluiten woondeals met regio's
ten met
e (december 2022)
Loopt door in 2023
ot in 2022)
Uitwerking brede prestatieafspraken in koplopers (gemeenten, woon-, huurders-, client-, zorg-, welzijnsorganisaties)
Uitrol integrale woonzorgvisies in heel Nederland (vanaf 2023)
Uitrol brede prestatieafspraken in heel Nederland (vanaf 2024)
022)
urwoningen aan specifieke aandachtsgroepen in koplopersregio's (start in 2022 en loopt door in 2023)
Uitwerken urgentieverordeningen in heel Nederland (vanaf 2023)
Wettelijke verankering per 1 januari 2024
n urgentieverordeningen)
In werkingtreding 1 januari 2024
n 2023)

De Hub Haren
De Hub Haren is een woonvoorziening voor nieuwkomers; jonge mensen met een persoonlijke kwetsbaarheid en voor mensen die het leuk vinden om in de Hub te wonen en te participeren. Er is werkruimte voor 20 ondernemers en voor organisaties met een sociaal-maatschappelijke inslag. In de Hub wonen ca. 55 mensen.

Foto: Ton Sprenger

Bijlage 1

Nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving
Onderstaand is per actielijn uit het programma ´Een thuis voor iedereen´ weergegeven welke wettelijke instrumenten worden ingezet.

1. Voldoende betaalbare en passende woningen (zie ook het programma Woningbouw)
Instrumentarium Omgevingswet
Daar waar nodig zullen de instrumenten van de Omgevingswet worden ingezet om te zorgen dat alle gemeenten, provincies en het rijk hun deel van de taak en verantwoordelijkheid nemen op het terrein van de volkshuisvesting. Het ministerie van BZK zal waar nodig instructieregels opstellen (bijvoorbeeld via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Besluit kwaliteit leefomgeving).

Wet versterken regie volkshuisvesting
Op basis van alle programma's rond de volkshuisvesting bereidt het ministerie van BZK een integraal wetsvoorstel voor dat vastlegt hoe het rijk regie kan gaan voeren over het volkshuisvestingsbeleid (Wet versterken regie volkshuisvesting). Het streven is dat wetsvoorstel dit najaar in consultatie te brengen. Onderdeel hiervan wordt de wettelijke verankering in de Woningwet van het opstellen van een woonzorgvisie. Een ander onderwerp dat in het kader van dit wetsvoorstel nader wordt uitgewerkt, is het opstellen van een urgentieverordening en/of huisvestingsverordening door gemeenten voor specifieke aandachtsgroepen.

Integrale, gebiedsgerichte aanpak en ruimte voor experimenten en maatwerk
De komende tijd beziet het ministerie van BZK in het kader van het programma leefbaarheid en veiligheid of en waar wetgeving moet worden gewijzigd. Dit om een meer integrale en gebiedsgerichte aanpak mogelijk te maken en meer ruimte te maken voor experimenten en maatwerk. Ook wordt waar nodig bezien of en welke nieuwe instrumenten in sectorale wetgeving moeten worden toegevoegd om beter te kunnen optreden tegen misstanden.

Goed verhuurderschap[13]
Het ministerie van BZK maakt een wet goed verhuurderschap om de positie van huurders ten opzichte van verhuurders te versterken. Dit wetsvoorstel is ook belangrijk voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Naar verwachting kan het wetsvoorstel voor de zomer bij de Tweede Kamer worden ingediend.

2. Evenwichtige verdeling in alle gemeenten
Verbeteren balans woonvoorraad
Er is een nieuwe balans nodig in de woningvoorraad van gemeenten. Gemeenten moeten in het uiterste geval gehouden kunnen worden aan het toewerken naar het streven naar meer evenwicht in de woningvoorraad. Daartoe krijgen provincies een wettelijke interventiemogelijkheid.

3. Combineren wonen, zorg, welzijn en werk
Wet op de huurtoeslag
De in het coalitieakkoord aangekondigde verlaging van de jongerengrens, het niet meer meetellen van servicekosten en het schrappen van de maximale huurgrens worden doorgevoerd en de in het coalitieakkoord aangekondigde genormeerde huren in de huurtoeslag zal in wetgeving worden geregeld.

13 Momenteel wordt er een artikel 2-onderzoek op basis van de Wet financiële-verhoudingen uitgevoerd om de uitvoeringskosten van dit wetsvoorstel voor gemeenten in kaart te brengen. Financiële dekking van deze uitvoeringskosten voor gemeenten is voorwaardelijk voor invoering van de wet. De dekking zal worden bezien tijdens de voorjaarsbesluitvorming.

Wet domeinoverstijgend samenwerken
VWS bereidt wetgeving voor om de samenwerking tussen de verschillende financiers beter van de grond te laten komen, zodat de zorg rondom de burger zo goed mogelijk geregeld wordt.

Preventie
Verbetering positie weeskinderen in ouderlijke huurwoning
Het ministerie van BZK bereidt wetgeving voor om de positie van weeskinderen in ouderlijke huurwoningen te verbeteren.

Wijziging woningwet
Het ministerie van BZK bereidt een wijziging van de Woningwet voor waarin grondslagen voor het verwerken en delen van persoonsgegevens door woningcorporaties worden geregeld.

Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)
Het ministerie van VWS bereidt samen met de ministeries van SZW, BZK en J&V wetgeving voor om gegevensuitwisseling tussen verschillende instanties ten behoeve van de zorg voor mensen met multiproblematiek mogelijk te maken.

Wettelijk minimunloon
Het ministerie van SZW bereidt de verhoging van het wettelijk minimumloon (WML) voor.

Participatiewet
Naar aanleiding van het traject hardheden Participatiewet wordt door de minister voor Armoede, Participatie en Pensioenen gewerkt aan een beleidsplan tot herziening van de Participatiewet.
Twee wijzigingen zijn al aangekondigd:
- De kostendelersnorm kan een belemmering vormen voor woningdelen en kan bijdragen aan dakloosheid van jongeren. In het coalitieakkoord is afgesproken om de leeftijdgrens voor de kostendelersnorm in de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Anw en Toeslagenwet aan te passen, zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Hiervoor wordt door het ministerie voor SZW een wetswijziging ingediend bij het parlement. Als ingangsdatum wordt gestreefd naar 1 januari 2023.
- In het coalitieakkoord is afgesproken om de bijverdiengrenzen in de Participatiewet te verruimen. Gemeenten en andere belanghebbenden zijn bij dit wetstraject betrokken.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
www.minbzk.nl
www.volkshuisvestingnederland.nl

Mei 2022